

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.

Velja 8 K na leto.

IV. zvezek.

V Ljubljani, april 1914.

XXXI. letnik.

Homiletika.

(Spisal dr. Fr. Ušeničnik.)

II. Poglavje.

Kako naj pridigar govori, da poslušavce o krščanskih resnicah dobro pouči (didaktični moment v govoru).

Naloga cerkvenega govornika je: poslušavce o resnici dobro poučiti, tako da resnico ne samo spoznajo, ampak tudi odločno in živo verujejo. Zato pa mora pridigar to, kar oznanja, razlagati, dokazovati in po potrebi ugovore in zmote zavračati. Pojasniti nam je torej načela, ki se mora govornik po njih ravnati pri razlaganju in dokazovanju resnice in pri zavračanju zmote.

A predno bomo določili načela, po katerih naj govornik resnico razlaga in dokazuje in zmoto zavrača, moramo pokazati glavni pogoj za vsak dober pouk; in ta pogoj je **nazornost** v govoru.¹

§ 1. Glavni pogoj vsemu pouku v krščanskih resnicah: govori nazorno.

1. Iz psihologije sta znana dva temeljna zakona o našem spoznavanju:

a) Netvarnih, breztelesnih, čisto duhovnih bitij, Boga, angelov, človeške duše, njih svojstev, njih delovanja, njih razmerja med seboj in do nas tukaj na zemlji ne moremo spoznavati neposredno in samih na sebi, tudi nimamo o njih pravih predstav; ampak spoznavamo jih po vidnih stvareh, ki so z njimi ali v kavzalni zvezi ali razmerju podobnosti ali nasprotja.

b) Dasi je um breztevarna zmožnost in njega delovanje ni navezano na telesni organ, vendar v svojem sedanjem stanju ničesar ne more umeti brez povrata k likom domišljije.

¹ Cf. Jungmann⁴, pg. 141—170.

2. Iz teh temeljnih zakonov našega spoznavanja sledi:

a) Kadar nam je govoriti o nadčutnih, čisto breztvarnih rečeh, moramo iz vidnega sveta okrog nas poiskati stvari, ki so z onimi v razmerju vzročnosti, podobnosti ali nasprotja, in v teh vidnih rečeh kazati nevidne.

b) Spoznavanje našega uma je ob sicer enakih pogojih tem popolnejše, čim boljše so naše čutne predstave o isti stvari.

Kdor torej hoče o krščanskih resnicah lahkoumevno govoriti, mora skrbeti, da ustvari v domišljiji poslušavcev jasne predstave; z drugo besedo: govoriti mora nazorno. To je prvi in glavni pogoj, ki ga mora govornik vedno vpoštevati pri vsem pouku, pri razlaganju in dokazovanju.

3. Govornik naj se torej ogiblje abstraktnih besedi in vporablja naj sredstva, ki delajo govor kolikor mogoče nazoren. Taka sredstva so:

1. **Analogija.** Analogni ali podobni imenujemo dve reči, ki se vjemata medseboj v istem svojstvu. To svojstvo je ali v obeh specifično isto, ali pa je med svojstvom ene in druge reči vsaj neka proporcija, neko sorazmerje.

Zgledi. O potapljanju egiptovskih konjenikov v Rdečem morju pravi sv. pismo: »Tvoj veter je potegnil, in zagrnilo jih je morje; pogreznili so se kakor svinec v silne vode.« (Exod. 15, 10.) Potapljanje konjenikov je bilo popolnoma (specifično) enako potapljanju svinca.

Jezus imenuje apostole »sol zemlje«. Svojstvo, v katerem so si podobni sol in apostoli, ni specifično isto, a je neka proporcija, neko sorazmerje med enim in drugim svojstvom: kakor namreč sol varuje meso gnjilobe, tako naj apostoli varujejo ljudi greha (duhovne gnjilobe) itd.

Analogija proporcije je med zakramenti, vidnimi znamenji, in nevidno milostjo.

Na analogiji ali podobnosti se snujejo tropi: a) **primera** (comparatio), ki veže dva podobna si pojma z besedico »kakor«, »ko«, n. pr. skopuhovo srce je kakor kamen; β) **metafora**, ki je okrajšana primera in brez besedice »kakor« strne dva podobna pojma; n. pr. skopuh, tvoje srce je kamen; γ) **alegorija**, ki je razširjena metafora ali govor v podobah; δ) **personifikacija**, poosebljenje, ki brezčutni ali pa breztvorni reči prideva človeška svojstva; n. pr. skrb mori človeka; božja roka me je zadela; ε) **parabola**, prilika, to je primera v obliki govora, ki nam poočituje nadnaravno resnico.¹

Zgled. V Slomškovih Drobtnicah (l. 1846., str. 119) se opisuje nesreča nečistega greha v teh-le podobah: »Kdo je med nami toliko mladih ljudij umoril, njim lepoto nedolžnosti vzel? Grda nečistost jih je umorila, kakor huda slana cveteče rože. Ugasnile so njih jasne oči, zgnila je zarja

¹ Cf. J. Debevec, Podoba (metafora) v slovenskem jeziku in slovstvu. (Jahresbericht des k. k. Staatsgymnasiums in Krainburg 1905.)

z njih obličja. Podobni so žalostnim drevesom, ki so jih gosenice objedle ... Prešušnik je deroč volk med nedolžnimi ljudmi; prešušnica je živa kuga v krščanski soseski.«

Pomen analogije je razviden iz omenjenih dveh psiholoških zakonov našega spoznavanja. Človek, čigar um ničesar ne spozna brez likov domišljije, je prisiljen za nadčutne reči iskati si predstav v podobnih čutnih stvareh. Naš božji učenik, Jezus Kristus, se je prilagodil tej naši slabosti in nam nadnaravne resnice vedno razlaga po analogijah: sv. evangelij je poln prilik in primer. Po zgledu Gospodovem so sv. očetje, zlasti sv. Krizostom, in vsi veliki cerkveni govorniki pogosto rabili analogije v svojih govorih.

Kakšna bodi analogija (podoba)? Da podoba ustreza namenu zgovornosti, mora biti: resnična, lahko razvidna, dostojna.

a) Reči, ki jih primerjamo med seboj, morajo biti res podobne: biti mora med njimi *tertium comparationis* ali *punctum comparationis*. V tej podobnosti je vsa moč analogije.

Zgled. Gospod v evangeliju primerja nebeško kraljestvo skritemu zakladu, dragocenemu biseru; podobnost je v vrednosti, ki jo ima nebeško kraljestvo in zaklad ali biser.

β) Podobnost mora biti očita in lahko umevna. Zato je treba, da nam je reč, ki naj drugo vpodobi, dobro znana. Proti temu pogoju pogosto greše govorniki: kolikokrat n. pr. se primerja naše življenje vožnji po morju. Kdor se še ni vozil po morju ali morja sploh še videl ni, zanj je ta podoba mrtva. Slomšek je dobro povedal: »Prilike naj bodo domače. Namesto ceder z Libana, vedno zelene palme, jemlji lipo in dob, pa tudi zeleno smreko.«¹

γ) Podoba bodi dostojna. Svetna retorika svari pred metaforami, ki nam vzbujajo zoprne slike. Ciceron graja govornika, ki je imenoval nasprotnika »*stercus curiae*«. ² Še bolj velja ta opomin cerkvenemu govorniku; ogibati se mu je torej vsake nizkotne, sirove podobe, in nikoli ne sme iskati popularnosti v primerah, ki niso dostojne božje besede.

Dobrih in lepih analogij (podob) najde govornik v svetem pismu, v spisih svetih očetov, pri velikih cerkvenih govornikih, pa tudi pri svetnih pisateljih, v narodnih pesmih, v naravi, ki jo moramo opazovati z odprtimi očmi. Med slovenskimi pisatelji in govorniki ima zlasti Slomšek mnogo lepih podob.

2. **Nasprotje.** Večja kakor podobnost med stvarnimi in brezstvarnimi bitji in njih svojstvi je pogosto razlika med njimi. Zato stavimo brezstvarne reči nasproti stvarnim, in iz nasprotja, ki je med njimi, bolje spoznavamo brezstvarne.

¹ Vaje cerkvene zgovornosti VI. 8. Zbrani spisi VI., str. 25.

² De orat. I. 3, c. 41, n. 163.

Zgled. Večno blaženstvo v nebesih nam sv. Janez v Skrivnem razodetju (Apoc. 7, 16, 21, 4) pojasnjuje z »nasprotjem«: »Ne bodo več trpeli lakote, ne žeje, solnce jih ne bo več žgalo, ne druga vročina.« »Bog bo obrisal vse solze z njih oči; in smrti ne bo več, ne žalosti, ne tožbe, ne bolečine, ker prvo je minulo.«

Podobnih zgledov je mnogo pri dobrih govornikih. Segneri n. pr. dokazuje z nasprotjem ta-le glavni stavek: Bog je naš edini prijatelj, ki se moremo nanj brezpogojno zanesti. (Quaresim. 2.) Dokaze za to jemlje iz nasprotja, iz razlike med Bogom in ljudmi: a) Ljudje mnogo obetajo, a malo storijo; Bog nasprotno. b) Ljudje nam naklanjajo majhne dobrate, ki jih le malo stanejo; Bog nam hoče vse dati, kar le more. c) Bog pomaga zlasti siromašnim, nesrečnim; ljudje narobe itd.

Iz teh zgledov je jasno, da razdalja med vidnim in nevidnim, razlika med zemeljskim in nadzemeljskim govorniku mnogo pomaža, kadar tvori pojme o netvarnih rečeh.

3. Kavzalno razmerje. V kavzalnem razmerju sta med seboj vzrok in učinek, cilj in sredstvo, pogoj in posledica. Če je torej od dveh reči, ki sta med seboj v tem razmerju, ena znana, pojasnjujemo z njo drugo, neznano. Tako pojasnjujemo božje lastnosti iz vidnih stvari, greh iz njega posledic, tako tudi čednost, milost.

Zgled. O božjem veličastvu govori sveto pismo tako-le: »Solnce, ki se pri vzhodu prikaže, je delo Najvišjega ... Opoldne izžiga zemljo, kdo more prenašati njegovo vročino? ... Velik je Gospod, ki ga je vstvaril ... Lepota neba je svetloba zvezd ... Na besedo Svetega stoje v svojem redu, in ne opešajo na svojih stražah. — Poglej mavrico in hvali njega, ki jo je naredil; silno lepa je v svoji svetlobi. S svojim častnim krogom okrožuje nebo; roke Najvišjega so jo razpele ... On s svojo močjo dela oblake, in kakor razdobljeno kamenje se usipa toča. Na njegov pogled se tresejo gore, in po njegovi volji piše jug. Glas njegovega groma zemljo stresa ... Na njegovo besedo utihne veter, in s svojo voljo utolaži morsko brezno ... On je v vseh rečeh ... Gospod je strašen in silno velik in čudovita je njegova moč.« (Eccli. 43, 2. sq.)

4. Zgodovinski podatki. Zgodovinsko dejstvo, resnična zgodba je izmed najboljših pomočkov, da to, kar je abstraktno in nevidno, nekako p o t e l e s i m o.

Primerna, resnična povest naredi govor p o p u l a r e n. Ljudje nobene stvari tako radi ne poslušajo kakor dobro izbrane, lepe zgodbe. Toda zato, ker poslušavcem povesti ugajajo, ne sme govornik zgledov brez potrebe k o p i č i t i, ampak se mora modro omejiti. Kdor pripoveduje preveč zgodb, ljudi raztresa in odvrča od glavne stvari.

Pazi pa govornik, da so povesti, ki jih vpleta v pridige, tudi r e s n i č n e. Če pripoveduje samo l e g e n d o, opozori na to poslušavce.

Viri dobrim zgodbam so: sveto pismo, cerkvena zgodovina, življenje svetnikov.

5. Splošna etična načela navežimo na konkretne pojave. Če govorimo ljudem o grehu, n. pr. o oholosti, povejmo konkretno in podrobno, kako se javlja oholost v vsakdanjem živ-

ljenju; prav tako treba natanko pokazati, kje, kdaj, kako naj se poslušavci vadijo v tej ali oni čednosti. Samoobsebi je umevno, da to podrobno opisavanje greha ne sme nikoli biti tako, da bi žalilo sramežljivost ali bilo komu v spotiko.

Zgled. O ljubezni piše apostol Pavel (1. Cor. 13, 4 sq.): »Ljubezen je potrpežljiva, je dobrotljiva; ljubezen ni nevoščljiva, ni prešerna, se ne napihuje, ni častilakomna, ne išče svojega, se ne da razdražiti, ne misli hudega; ne veseli se krivice, veseli se pa resnice; vse prizanese; vse veruje, vse upa, vse pretrpi.«

Drugi lep zgled je v brevirju (Breviar. Rom., Commune Confess. non Pontif., 2. loco, lect. 4. 5) ex libro Moral. S. Gregor. M., lib. 10, c. 16, kjer se popisuje modrost sveta in modrost pravičnega.

6. Razdrobi celoto v dele. Čutne predstave so tem bolj določne in tem ostreje obrisane, čim bolj je objekt omejen; in tem bolj meglene in zabrisane, čim širši je objekt. Če torej celoto delimo, se predstave pomnožé in so obenem bolj jasne in precizne.

Ločimo pa fizično, moralno in logično celoto.

a) Celota je fizična (totum physicum), če ima dele, ki lahko sami zase obstoje: iz takih delov so sestavljene vse materialne stvari; tudi čas, ki ga delimo v mesece, tedne, dneve.

Zgled. Pojem »vesoljnega stvarstva« je psalmist tako-le razdrobil: Kam pojdem pred tvojim duhom, in kam pobežim pred tvojim obličjem? Ko bi šel v nebesa, si tam; ko bi prodril v kraljestvo mrtvih, si tu; ko bi si vzel peroti jutranje zarje in bi prebival na kraju morja: bi me tudi tja vodila tvoja roka in me držala tvoja desnica.¹

b) Moralna celota (totum morale) je ona, ki nje dele veže etično razmerje: cerkev, občestvo svetnikov, človeštvo, država, družina.

Zgled. »Glejte, Gospod bo razdejal deželo in jo bo spraznil in nje obraz udaril in nje prebivavce razkropil. In kakor ljudstvu, tako bo duhovniku; in kakor hlapcu, tako njegovemu gospodarju; kakor dekli, tako nje gospodinji; kakor kupovalcu, tako prodajalcu, kakor posojevalcu, tako njemu, ki na posodo jemlje, kakor terjalcu, tako dolžniku. Razdejana in pokončana bo dežela.«²

c) Logična celota (totum logicum) so splošni pojmi, ki obsegajo manj splošne, oziroma poedinke; tako delimo razpol (genus) v vrste (species), vrste v poedinke (individua).

Zgled. Splošni pojem »greha« pojasni psalmist s tem, da našteje razne vrste greha: »Grešniku pa govori Bog: Zakaj oznanjuješ moje pravice in jemlješ mojo zavezo v svoja usta? Saj sovražiš svarjenje in zametuješ mojo besedo. Ko si videl tatú, si tekél z njim, in družil si se s prešuštniki. Tvoja usta so polna hudobije, in tvoj jezik spleta goljufije. Posedal si in govoril zoper svojega brata, in si nastavljal zadrge sinu svoje matere.«³

¹ Ps. 138, 7—8.

² Is. 24, 1—3.

³ Ps. 49, 16 sq.

7. Porabi okoliščine časa, kraja, oseb, da bo stvar bolj nazorna in vidna. Filozof se ne meni za akcidence; njemu je samo do bistva stvari. Govorniku (tudi pesniku, sploh umetniku) so okoliščine najboljši pomoček, da govori konkretno, slikovito, popularno.

Če govorimo o kraju, povejmo, kakšen je ali kateri zgodovinski dogodki so morda z njim združeni.

Kar zadeva okoliščine časa, označimo dejanje, če povemo, v katerem letnem času se je vršilo, in kedaj, po dnevu ali po noči, zjutraj ali zvečer, ob lepem ali slabem vremenu; ob katerih dogodkih, ob vojski, ob kuži; v dobi, ko je cvetela umetnost in znanost; ob kateri slovesnosti; kaj se je prej zgodilo, kaj pozneje.

Pri osebah, ki o njih govorimo, med okoliščinami lahko naštejemo njih rod, spol, starost, izobrazbo, dobra in slaba svojstva, njih načela, postavo, obleko.

Način, kako se je dogodek izvršil, najbolje pojasnimo, če povemo, kaj so razne osebe pri tem čutile, mislile, govorile, kako so se vedle, s kakšnim namenom so delale.

Okoliščine kraja, časa, oseb je n. pr. sv. Ignacij Lojol. zelo lepo porabil v svojih duhovnih vajah in nam tako živo predočil včlovečenje in rojstvo Gospodovo, zadnjo večerjo.¹

Živ, nazoren popis okoliščin, ki nam v malo potezah označi osebo ali dogodek, se imenuje govorniška podoba (imago oratoria). Če nam pa govornik kako stvar živo, a bolj podrobno in naširoko riše, imenujemo to hypotyposis, govorniška slika (das oratorische Gemälde).

Zgled. Vsa žalost Judov v sužnosti je označena v dveh potezah: Ob babilonskih vodah, ondi smo sedeli ter se jokali, ko smo se spominjali Siona; na vrbe smo obesili svoje citre.²

Govorniško sliko imamo v Act. Apost. 7, 55 sq., kjer se popisuje smrt sv. Štefana.

§ 2. Razlaganje v cerkvenih govorih.

Za temeljit pouk v krščanskih resnicah je treba razlage in dokazov. Stvari, ki niso poslušavcem dosti jasne, mora govornik pred vsem dobro razložiti.

Pogosto imajo ljudje zmedene ali krive pojme o religiji, o zatajevanju samega sebe, o milosti, o odpustkih, o papeževi nezmotljivosti, o svobodi, o napredku. Ker jim ti in drugi taki pojmi niso jasni, se jim vzbujajo v duši pomisleki, vznemirjajo jih dvomi. Dobra razlaga pojmov podere lahko celo vrsto pomislekov in dvomov, ne da bi bilo treba resnico dokazovati ali zmoto zavračati. Zato je razlaga v cerkveni zgovornosti nujno potrebna;

¹ Exercit. spirit., II. hebd. 1. dies; III. hebd.

² Ps. 136, 1. 2.

pri nekaterih govorih (n. pr. v homiliji, v katehetskimi govorih) je razlaga sploh glavna stvar.

Ločimo pa besedno in stvarno razlago. — Pri besedni razlagi povemo besedo, ki jo hočemo pojasniti, z drugimi, bolj znanimi besedami; n. pr. evangelij je grška beseda in pomeni po naše veselo oznanilo. Sem pristoji tudi parafraza.

Govornik pa ne razlaga samo posameznih, nejasnih ali krivo razumetih besed, ampak še bolj pogosto mora razlagati pojme, nauke svete Cerkve, izreke svetega pisma, pobožne verske vaje, sv. obrede, šege in navade izraelskega ljudstva v starem zakonu ali krščanskega ljudstva iz prve dobe.

Kadar treba tolmačiti pojme ali kak nauk razlagati, naštejemo znake reči, bistvene in nebistvene; povemo, v čem se stvar, ki o njej govorimo, vjema z drugimi podobnimi, v čem se od njih razlikuje; ker je pri nadčutnih rečeh pogosto lažje povedati, kaj niso, kakor pa kaj so, primerjamo reč, ki jo razlagamo, z drugo nasprotno rečjo.

Razlaga mora biti poslušavcem lahko umevna in jasna; in zato je treba popularno, konkretno govoriti in vporabljati sredstva, ki delajo našo govorico nazorno. Zgled, kako moramo preprostemu ljudstvu razlagati krščanske resnice, nam je dal Kristus sam v svojih prilikah. Na vprašanje: »Kdo je moj bližnji?« je odgovoril naš Gospod v priliki o usmiljenem Samaritanu; ponižnost in prevzetnost nam je vpodobil v cestinarju in farizeju itd.

§ 3. Dokazovanje v cerkvenih govorih.

Dokazovanje je potrebno. Vera je nadnaravni dar božji, vendar ne izključuje razuma. Kdor naj veruje, mora vedeti, da je resnica od Boga razodeta; drugače ji um ne more po pameti pritegniti.

Če torej govornik hoče, da bodo poslušavci njegovo besedo sprejeli z živo vero, jim mora dokazati, da je nauk, ko jim ga oznanja, božji nauk, od Boga razodeta resnica.

Ločiti seveda moramo, komu govorimo. Ko bi bili pred nami poslušavci, ki jim razjedajo dušo hudi verski dvomi, ali ki sploh več ne verujejo, bi jim morali predvsem dokazati factum revelationis (praeambula fidei). Vernemu krščanskemu ljudstvu tega ne dokazujemo, ampak božje razodetje se sprejme kot dognana stvar. So tudi resnice, ki jih krščansko ljudstvo tako globoko veruje, da bi ga žalili, ko bi mu hoteli te reči šele dokazovati; take resnice so n. pr.: Jezus Kristus je naš Odrešenik; človeška duša je neumrljiva; so nebesa, je pekel itd.

A molčati o teh resnicah tudi pred vernim ljudstvom ne smemo. Zakaj dasi naši poslušavci ne taje teh temeljnih krščanskih resnic, vendarle v marsikom vera ni več tako močna, da bi tudi živel in delal po spoznanih resnicah. Takim je treba, da zopet obudé v srcu živo vero v te resnice. Zato pa jim mora govornik navesti potrebne dokaze, seveda v drugi obliki, kakor onim, ki resnice več ne priznavajo. Ne bo jim naravnost rekel: dokazati vam hočem, da je pekel; izrazil se bo bolj previdno, morda takole: premišljajmo, kaj nas uči sv. Cerkev o peklju; ob koncu pa obúdi s poslušavci vero v to resnico.

Ljudje, ki radi priznavajo temeljne krščanske resnice, pa se pogosto upirajo praktičnim posledicam, krščanskim dolžnostim, ki potekajo iz prvih resnic. Govornik jim mora pokazati, da je nujna zveza med dolžnostjo in versko resnico; dokazati jim mora, da je dolžnost, ki se upira njih srcu, samo praktična vporaba dogme. Če jim tega jasno ne dokažemo, jih ne bomo pridobili za to, da bi svoje življenje naravnali po resnici.

Dvojna vrsta dokazov. Cerkveni govornik jemlje dokaze iz božjega razodetja in iz naravnega spoznanja. Kar naj nadnaravno verujem, morem verovati edinole radi božje avtoritete; zato so pravi, cerkvene zgovornosti svoj-ski dokazi, božja beseda: ker je Bog tako govoril, zato verujem. Naravno spoznana resnica, razlogi, ki se opirajo na človeško avtoriteto ali izkušnjo, so za cerkvenega govornika drugotni, sekundarni dokazi; govornik z njimi pripravlja pot veri, vero podpira, utemeljuje: toda formalni razlog (ratio formalis) vere niso umski dokazi, ampak edinole auctoritas Dei revelantis.

§ 4. Dokazi, povzeti iz božjega razodetja.

Dokazi, povzeti iz razodetja, so neposredni in posredni.

Neposredni dokazi so izreki sv. pisma, ustnega izročila ali sv. Cerkve, ki neposredno ali izrečno (explicito) obsegajo resnico, katero dokazujemo.

Posreden pa je dokaz, če resnica, katero treba dokazati, v razodetju ni izrečno ali po besedi obsežena, ampak jo moramo iz sv. pisma ali iz definicij sv. Cerkve šele po logičnem sklepanju posneti.

Neposredni dokazi iz razodetja. a) Govornik izberi le take izreke sv. pisma ali sv. Cerkve, ki zadevni nauk res obsegajo.

b) Kadar ima na izbiro več izrekov, izvoli tistega, ki je najjasnejši; boljši je tudi krajši nego daljši.

c) Če so besede sv. pisma ali sv. Cerkve težkoumljive, jih je treba pojasniti in njih dokazno moč razviti.

d) Kadar dokazujemo, moramo seveda sv. pismo rabiti le v tistem pomenu, ki ga je imel v mislih sv. pisavec.

Da se moč dokaza bolj čuti, je dobro časih poudariti avtoriteto božje besede in zato poslušavca opozoriti, da je to, kar navajamo v dokaz, izrek Gospoda Jezusa Kristusa, da so to besede Sv. Duha, nauk nezmotljive Cerkve.

Zgled neposrednega dokaza. Škof A. M. Slomšek dokazuje vstajenje mrtvih takole: »Kakor sta bila o časih sv. Pavla malo-pridna človeka Himenej in Filet, ki sta krivo učila, da mrtva trupla ne bodo vstala; tako so med nami tudi hudobni ljudje, ki . . . kakor neumna žival za vselej umreti želijo ter pravijo, da truplo ne bo vstalo od mrtvih. Take . . . zavrniti, so apostoli enajsti in dvanajsti člen apostolske vere predstavili, rekoč: »Verujem v vstajenje mesa in večno življenje.« In sv. Pavel odkrito vsem takim lažnjivcem veli: »Ako mrtvi ne vstanejo, tudi Kristus ni vstal. Ako pa Kristus ni vstal, je prazno naše oznanovanje, prazna tudi naša vera. Kristus pa je vstal od mrtvih, prvimi spečih. In kakor v Adamu vsi umrjejo, tako bodo v Kristusu vsi oživeni.«¹

Posredni ali dialektični dokazi. V razodetju niso vse resnice, ki jih potrebujemo v krščanskem življenju, neposredne in izrečno obsežene. Izreki sv. pisma, odloki sv. Cerkve, nauki bogoslovne vede nam podajajo pogosto samo najvišja načela; iz teh moramo po logičnem sklepanju šele izvajati posledice za vse razne slučaje, ki so mogoči v človeškem življenju.

Ti dokazi torej niso neposredni; tvorimo jih po pravilih dialektike, in zato jih imenujemo dialektične ali posredne dokaze iz razodetja.

Navadni dialektični dokazi, zasnovani na izrekih svetega pisma ali nauku sv. Cerkve, so:

1. Dokazi, zasnovani na definiciji. Resnica, ki jo hočemo dokazati, ni izrečno, do besede, v sv. pismu ali v nauku sv. Cerkve; pač pa govori razodetje o subjektu ali predikatu našega stavka. Iz razodetja tedaj povzamemo pravi pojem, definicijo subjekta ali predikata, pokažemo, kaj je pravzaprav njega bistvo v luči razodetja. Če to nazorno in jasno obrazložimo, bodo poslušavci po lahkem logičnem sklepanju spoznali, da je zveza med subjektom in predikatom utemeljena v razodetju.

Zgled. »Smrtno grešiti je velika predrznost.« Ta stavek dokažemo, če razložimo iz sv. pisma ali nauka sv. Cerkve, kaj je smrtni greh in katere so njega posledice; iz tega je jasno, kako drzno ravna, kdor se upa smrtno grešiti.

»Ljubezen božja do nas je nadvse velika.« Jasen in popularen dokaz za to podamo, če povemo, kaj se pravi ljubiti. Ko smo to pojasnili, pokažemo iz sv. pisma, koliko dobrega je nam Bog storil.

¹ Osem pridig od nebeškega veselja: III. Nebeška gostija. (Drobtinice 1863, 36.)

2. Dokazi iz naštevavanja posameznih delov. V razodetju najdemo samo posamezne dele naše splošne resnice. Dele zberemo, in resnica je dokazana.

Zgled. »Brez milosti ne moremo nič nadnaravno dobrega storiti.« Splošen pojem »nadaravno dobro delo« razdrobimo v dele in za posamezne dele dokažemo iz sv. pisma, da je milost potrebna; n. pr. takole: a) milost je potrebna za vsako dejanje vere, upanja, ljubezni; b) za molitev; c) za pripravo na spravo z Bogom; d) celo za početek vere.

3. Dokaz iz razmerja med razpolom in vrsto. Razodetje govori o bolj splošnem pojmu, mi o manj splošnem. Kar se more reči o razpolu (genus), to velja tudi za vrsto (species).

Zgled. »Post je zveličaven.« Bolj splošen pojem, v katerem je obsežen pojem »post«, je »zatajevanje«. Če dokažemo iz sv. pisma, da je zatajevanje zveličavno, je s tem tudi že dokazano, da je post zveličaven.

4. Dokazi iz kavzalnega razmerja. Po zakonu kavzalnega razmerja sklepamo iz učinka na vzrok, iz sredstev na cilj, ali narobe. Če torej razodetje govori o učinku, sodimo po tem o vzroku; če je znan cilj, se dajo določiti sredstva.

Zgledi. Sv. Ignacij Loj. v svojih »duhovnih vajah« dokazuje zlobo greha iz posledic, ki so zadele hudobne angele, prve stariše in po njih ves človeški rod, in tiste, ki so že v peklu.¹

Stavek: Marija Devica presega v svetosti vse stvari, — lahko dokažemo iz razmerja med ciljem in sredstvi. Razodetje nas uči, da je čast in naloga, za katero je Bog odbral Devico Marijo, nadvse visoka. Kogar pa Bog odbere za visoko nalogo, njemu dá tudi primerno milost.

V praznik varstva sv. Jožefa (3. ned. po Vel. noči) beremo v brevirju (lect. 2. Noct.) sv. Bernardina Sien. govor, ki se snuje na tem načelu: »quandocumque divina gratia eligit aliquem ad aliquem sublimem statum, omnia charismata donet, quae illi personae sic electae et eius officio necessaria sunt.«

5. Dokazi iz indukcije. Razodetje našteva posamezna dejstva; iz teh posnamemo po indukciji splošno resnico, ki jo hočemo dokazati.

Pogosto zadoščuje govorniku eno samo dejstvo, en zgled, da opre nanj svoj dokaz.

Če govornik strne med seboj samo podobne, analogne stvari, in kar je o eni stvari dognano, to o drugi podobni trdi: to ni več dokazovanje v pravem pomenu; toda poleg drugih pravih dokazov je tako sklepanje dopustno in dobro porabno, zato ker je zelo popularno.

§ 5. Umski dokazi v duhovnih govorih.

1. Pomen umskih razlogov v cerkveni zgovornosti smo že označili. Ne navajamo jih, kakor da bi poslušavci mogli

¹ Exerc. spirit. I. hebdomada.

zavoljo njih nadnaravno verovati, ampak da z njimi poslušavca za vero pripravljamo ali v veri potrjujemo.

Naravni dokazi našega uma torej kratko in malo niso enakorodni dokazom, zajetim iz razodetja; niso jim vzporedni, ampak podrejeni; so samo sekundarni dokazi. Omikanim poslušavcem sicer te vrste dokazi pogosto bolj ugajajo zato, ker imajo na sebi videz učenosti; a nagib za nadnaravno vero in temelj krščanskemu življenju samo naravno spoznane resnice ne morejo biti.

2. Resnice, ki jih vporabljam kot umske razloge v cerkvenih govorih, so ali modroslovne ali zgodovinske, oprte na izkušnjo ali človeško avtoriteto.

a) Modroslovne dokaze imenujemo vse one, ki jih nam podaja naravna etika, logika, metafizika in tudi fizika (naravoslovje).

Zgledi. Umske razloge za verske in npravne resnice najdemo v knjigah katoliške dogmatike in moralke. Gl. n. pr. umske dokaze za neumrljivost človeške duše v G. Pečjakovi »Katoliški dogmatiki« pg. 65. sq.; ali v »Katoliški etiki« pg. 29 istega pisatelja, dokaz, da zahteva sankcija npravnega zakona večno plačilo ali večno kazen. — Apostol Pavel (1. Cor. 11, 13 sq.) dokazuje iz naravnega čuta, da naj ženska pokrita moli.

Med modroslovne dokaze lahko štejemo tudi narodne prislovice. V njih je nakratko izražena ljudska filozofija, npravno narodovo naziranje. Tudi Jezus je v svojih govorih časih uporabil narodne pregovore (gl. Luc. 4, 24).

b) Zgodovinski dokazi nam splošno resnico pokažejo v konkretnem dogodku. Zgledi iz cerkvene zgodovine, iz življenja svetnikov nam živo govore o božji pravičnosti in božjem usmiljenju, pričajo nam, da je sv. Cerkev božje delo itd.

c) Dokazi iz izkušnje se opirajo na dogodke, ki smo jih sami doživeli. Čim bolj se naše razlaganje ali dokazovanje vjema s tem, kar so poslušavci že sami videli, slišali, izkusili, v svoji duši občutili, tem rajši nam pritegnejo. To je kakor argumentum ad hominem, če moremo ljudem iz njih življenja pokazati, da je stvar resnična. Zato so te vrste dokazi zlasti dobri, kadar govorimo o moralnih dolžnostih, o zapovedih, ki se zde ljudem pretežke.

Namesto svojih izkušenj naj govornik rajši navaja izkušnje drugih ljudi. Če pa že o sebi govori, naj pazi, da se ne bo videlo, kakor da se hoče bahati; zlasti mlad govornik bodi v tej stvari previden, da ne bo grešil zoper govorniški takt.

d) Dokazi, oprti na človeško avtoriteto, so izreki svetnikov, pomenljive besede slavnih mož, pa tudi izjave velikih grešnikov.

Najrajši vporabljam izreke sv. očetov in cerkvenih pisateljev. Sv. očetov v teh dokazih ne navajamo kot priče ustnega izročila, ampak samo kot može, ki jim gre vera radi njih uče-

nosti in svetosti. Med cerkvenimi pisatelji in učeniki so po svoji veljavi najbolj znani sv. Bernard, Tomaž Kempč., sv. Frančišek Sal., sv. Alfonz Ligv.

Smemo pa rabiti tudi izreke imenitnih laikov, svetnih učenjakov, starih modrijanov. Ni pa treba, da bi preprostim ljudem pripovedovali neznana imena učenih svetnih mož; dosti je, če pravimo: moder mož, učenjak, ali celo brezverec je rekel . . .

3. Kadar vporablamo za dokaze naravno spoznane resnice, treba vpoštevati uprav tista načela, ki smo jih določili za dialektične dokaze iz razodetja. Kakor posredni dokazi iz razodetja, se tudi umski razlogi snujejo na definicijah, na delitvi, na razmerju med razpolom in vrsto, med vzrokom in učinkom, na posameznih dejstvih.

§ 6. Oblika in moč dokazov.

Oblika dokazov. 1. Govornik ne more rabiti v dokazih druge oblike kakor tiste, ki jo uči logika; in ta oblika je silogizem, bodisi navaden s tremi reki (z dvema premisama in zaključkom), ali skrčen ali razširjen ali zložen silogizem.

Najbolj primeren je skrčeni silogizem ali *enthymema*, ki pri njem eno izmed premis kot znano izpustimo; Aristotel imenuje *enthymema* najbolj govorniško obliko dokazovanja.¹ Zgled: človeška duša je breztvarno bitje, ki misli in hoče. Torej je neumrljiva.

Poraben je tudi razširjeni silogizem ali *epichyrema*, pri katerem eni ali drugi premisi, ali tudi obema dostavljamo razlog.

Krepek je *sorites*, ki je sestavljen iz več okrajšanih silogizmov tako, da je predikat prejšnjega stavka subjekt naslednjemu, dokler se v zaključku subjekt prvega stavka ne zveže s predikatom zadnjega. Zgled iz sv. pisma (Rom. 5, 3. 49.): »Tribulatio patientiam operatur; patientia autem probationem; probatio autem spem; spes autem non confundit.« Ergo tribulatio non confundit; ta zaključek je postavil apostol na čelo svojemu dokazu v besedah: »Gloriamur in tribulationibus.«

Zelo preverljiv je *dilemma*: v premisi sta dva člena, ki se med seboj tako izključujeta, da kdor odkloni enega, mora drugega nujno sprejeti. — Znan je *dilemma*, s katerim je Tertullian zavrnil Trajanov edikt: (*christiani*) *conquirendi non sunt; si deferantur et arguantur, puniendi sunt.*« Zoper ta odlok je naperil Tertullian tale argument (Apol. 2.): Kristjani so krivi hudodelstva, ki jim ga očitata, ali pa niso krivi. Če so krivi, zakaj prepovedujete iskati za njimi. Če niso krivi, zakaj jih kaznujete, če katere najdete.

2. Govorniki radi izpuščajo eno premiso, rabijo *enthymema*; ne smemo pa izlahka izpustiti zaključka v silo-

¹ Rhetor. 1, c. 1, n. 11.

gizmu. Poslušavci so navadno premalo vajeni logično misliti, ali pa so tudi premalo pazljivi, da bi mogli iz premis kar sami jasno in določno posneti zaključek.

3. Pri dokazovanju govornik ne sme ravnati kakor učen modroslovec ali bogoslovec, ki argumentira s suhimi, golimi stavki; ampak dati mora dokazom govorniški izraz. Poslušavci morajo dokazom z zanimanjem slediti; zato pa treba, da dokaze razvijamo popularno, lahko umevno, lepo in mikavno.

Moč dokazov. 1. Pri dokazovanju izvajamo iz bolj splošne resnice manj splošno, ali pa iz posameznih dejstev posnemamo obče načelo. Prvi način dokazovanja se imenuje *deductio*, drugi pa *inductio*.

Dedukcija ima vselej popolno dokazano moč, če sta le obe premisi v silogizmu resnični.

Indukcija pa je lahko popolna in nepopolna. Dokazna moč indukcije je popolna, če naštejemo vse slučaje, katere obsega splošno pravilo; če navedemo samo nekaj dejstev, je indukcija nepopolna. Zgled popolne indukcije: starci, možje, mladeniči, otroci umirajo; torej umirajo ljudje v vsaki dobi.

Nepopolna indukcija ima moč popolnega dokaza, kadar je dognano, da pojavi, ki jih opazujemo na stvari, potekajo iz nje narave.

Popolna indukcija je bolj redko mogoča; zelo porabno in najbolj popularno pa je dokazovanje po nepopolni indukciji. Največji cerkveni govorniki, pred vsemi sv. Krizostom, vedno in vedno vporabljajo ta način dokazovanja; nekaj konkretnih dejstev, nekaj zgledov naštejejo in iz teh posnamejo splošno resnico.

Že Aristotel je rekel o teh dokazih (Top. 1, c. 10): Dokazi, povzeti iz stvari same (iz definicije) in iz kavzalnega razmerja, so močnejši in težje jim je ugovarjati; dokazi iz indukcije pa so za poslušavca bolj prijetni, bolj jasni, lažje umevni.

2. Dokazovanje po indukciji je sorodno dokazovanje iz analogije. Kar je dognano o eni reči, to zavoljo analogije ali podobnosti trdimo ali zanikujemo o drugi. N. pr. Samson, David, Peter so padli; torej boš padel tudi ti, če se ne boš ogibal nevarnosti. Apostol Pavel dokazuje (1. Cor. 13) iz analogije med človeškim telesom in duhovnim telesom Kristusovim, da so potrebni v Cerkvi razni udje, vsak s svojimi posebnimi darovi, a med vsemi da mora vladati edinost.

Dokazi iz analogije ne dajo popolne izvestnosti, vendar jih govorniki zelo radi rabijo; popularni so in lahko umevni. Primere, parabole, zgledi, katerih toliko najdemo vpletenih v najboljše govore, so sami dokazi iz analogije. Časih en sam zgled, eno analogno dejstvo kar prevzame poslušavce.

Škof A. M. Slomšek dokazuje vstajenje mrtvih iz analognega dogodka v naravi: »Nevernik, ne veruješ vstajenja mrtvih? Poglej naturo, in uči se iz njenih stvari. Zrnje se vseje, umrje in sprhni, pa spet vstane in ozeleni. Po zimi drevje nima perja, ne sadja, ne trsje grozdja; pa te stvari, ki so mrtve po zimi, o vigradi zopet oživijo in zadobijo življenja novo moč. Bog, ki je tvojo nevero videl, ti je dal vsako leto na teh stvareh podobo vstajenja, da vidiš, kaj se na mrtvih stvareh godi, in veruješ, kaj se na živih stvareh tudi lahko zgodi in se zgodilo bo.«¹

Škof Dupanloup je v svojem govoru za siromake, ki so trpeli lakoto, porabil z velikim uspehom majhno zgodovinsko dejstvo. Rekel je: »Sedaj ni čas za velike govore, pač pa za velika dejanja. Nesreča, zavoljo katere danes pred vami govorim, vam je znana. Kralj, ki ga imate vsi v dobrem spominu, je rekel nekoč svojim vojakom, ki jih je dobro poznal, kakor jaz vas poznam: »Priatelji, jaz sem vaš kralj, vi ste Francozi; tamle je sovražnik, naprejš!« Nič drugega vam danes jaz ne rečem: Jaz sem vaš škof, vi ste kristjani; sovražnikov nimamo nobenih, pač pa brate v veliki bedi. Hitimo jim pomagati!«

Te besede so napravile na poslušavce tak vtis, da so precej nabrali 15.289 frankov.²

Če podobnim stvarem nekaj pridevamo iz istega razloga, pravimo, da sklepamo a pari; pri nasprotnih si stvareh — a contrario; če o eni stvari z večjo pravico nekaj trdimo negoli o drugi, dokazujemo a maiori ad minus; v nasprotnem slučaju a minori ad maius.

Zgledi. Dokaz a minori ad maius: »Kdo izmed vas očeta prosi kruha, pa mu bo kamen dal? ali ribe, mu bo li namesto ribe kačo dal? ali ko bi ga jajca prosil, mu bo li škorpijona dal? Ako torej vi, ki ste hudobni, znate dobre darove dajati svojim otrokom, koliko bolj bo vaš nebeški Oče dal dobrega duha tistim, ki ga prosijo.«³

»Poglejte krokarje; ne sejejo in ne žanjejo, nimajo ne shrambe, ne žitnice, in Bog jih živi. Koliko bolj ste vi, kakor oni... Poglejte lilije, kako rastejo; ne delajo in ne predejo; povem vam pa, še Salomon ni bil v svoji časti tako oblečen, kakor ena izmed njih. Če pa travo, ki je danes na polju in se jutri vrže v peč, Bog tako oblači, koliko bolj bo vas, vi maloverni.«⁴

Dokaz a maiori ad minus: Vi me kličete Učenika in Gospoda, in prav pravite; zakaj sem tudi. Če sem torej jaz, Gospod in Učenik vam noge umil, morate tudi vi eden drugemu noge umivati.«⁵

Dokaz a pari: Svetniki so si s potrpežljivostjo in zatajevanjem zaslužili večno krono. Torej si jo bomo zaslužili mi prav tako.

Dokaz a contrario: Lenoba je začetek vseh pregreh. Torej je delavnost najboljši pomoček proti njim.

§ 7. Zavračanje zmot.

1. Duhovni govornik krščanske resnice razlaga in dokazuje; mora pa časih tudi resnici nasprotno zmoto zavračati. Med vernim ljudstvom so sicer redke zmote proti dogmi; zelo razširjene pa so v naši dobi praktične zmote,

¹ Osem pridig od nebeškega veselja: III. Nebeška gostija. Drobtnice 1863, str. 36.

² Schleinigier-Racke, Bildung des jungen Predigers³. Freiburg i. Br. 1898, 274.

³ Luc. 11, 11—13.

⁴ Luc. 12, 24—28.

⁵ Io. 13, 13. 14.

napačna etična načela, etične laži. V časnikih in knjigah, v romanih in gledaliških predstavah se pogosto oznanja neka lahka, ohlapna morala, ki jo ljudje tem rajši sprejemajo, čim bolj ugaja človeškim strastem.

Pomislimo n. pr., kako mnogi živé v zmoti, da je Cerkev prestroga, ko prepoveduje nekatere knjige in časnike; nekateri sploh odrekajo Cerkvi to pravico. Ljudje nočejo verjeti, da bi bili nekateri časniki res slabi ali da je čitanje takih časnikov škodljivo. Izgovarjajo se: če komu škoduje tako branje, pa naj nikar ne bere, meni ne škoduje; nimam slabega namena, berem samo zato, ker je knjiga lepo pisana; če najdem kaj slabega, pa tisto izpustim itd.

2. Zmote proti dogmam, krive nauke te ali one nekatoliške ločine, kaže le malokdaj direktno zavračati. Mnogo bolje je samo indirektno zavračanje. Ne da bi govornik zmote omenil, pozitivno, temeljito dokaže resničnost katoliškega nauka.

Tudi etične zmote lahko zavračamo samo indirektno; a pogosto je dobro, če se proti bolj razširjenim krivim moralnim načelom kar direktno obrnemo. S tem pride nekaj izpremembe v naše govore; ta pa budi pazljivost v poslušavcih.

Ugovorov, ki so našim poslušavcem še docela neznani in ki jih tudi ne bodo zlahka kje slišali, pa nikar ne omenjajmo.

3. Kadar zmoto direktno zavračamo, pazimo zlasti na to-le:

a) Časih je dosti, če poučimo ljudi, odkod zmota izvira: iz nevednosti, napačnega umevanja katoliške resnice, iz spridenosti srca; n. pr. so, ki tajé sodbo, pekel, ker se sodbe in pekla bojé.

b) Pokažimo na posledice krivega nauka, ki so morda v nasprotju z zdravim razumom, take, da jih mora vsak zametavati; kaj n. pr. iz tega sledi, če tajimo svobodo človeške volje, ali večno kazen po smrti.

c) Na kaj se opirajo oni, ki zagovarjajo zmoto: morda nimajo sploh nobenega dokaza, in če navajajo kak dokaz, pogledjmo, ali sta premisi v dokazu resnični in ali je sklepanje logično pravilno; če se sklicujejo na avtoriteto tega ali onega, ali je tisti sposoben in opravičen o stvari soditi.

d) So načela, ki niso izcela zmotna, pač pa dvoumna: pri teh treba ločiti resnico in zmoto.

Večkrat se dobi med ljudmi prazna vera, zlasti krivi pojmi o nekaterih blagoslovljenih rečeh, o zakramentalih. Govornik pokaži ljudem, kaj je v njih veri dobrega, hvalnega; pouči pa jih tudi o zmoti, če pripisujejo zakramentalom, ali celo praznim šegam moč, ki je nimajo.

e) Ozirajmo se na okoliščine časa in presodimo, kdaj in ob kateri priliki je bolje zavračati zmote.

Časih prazniški ali nedeljski evangelij ponudi priliko, da zmoto zavrnamo. Ko smo resnico temeljito dokazali, pokažimo nakratko, pa jasno, kako prazen je ugovor, ki se morda tu in tam čuje.

f) Vse naše besede in vse naše vedenje pa mora kazati, da nas vodi samo dobrohotnost do naših poslušavcev in ljubezen do resnice, da hočemo zmoto zavračati, nikakor pa ne žaliti oseb, ki se motijo. Zato naj govornik nikoli naravnost ne reče: so med vami, ki tako in tako ugovarjajo. Izrazi se bolj previdno; n. pr. časih se čuje ugovor; ali, nekateri mislijo itd.

g) Kadarkoli zmoto zavračamo, stvar poprej dobro preučimo. Če nimamo potrebnega znanja, rajši molčimo; zakaj boljše je zmote ne zavračati, kakor pa slabo zavračati.

Veliki petek.

Jezusova oporoka.

Ker je ljubil Jezus svoje, ki so na svetu, jih je do konca ljubil.

Jan. 13, 1.

Hudobija judovska je zmagala. Vpitje nadraženega ljudstva: Križaj ga, križaj ga! je uslišano. Pilat je smrtno sodbo izrekel: Jezus mora umreti!

Zavale mu težki križ na raztepeno in krvavo ramo in med dvema razbojnikoma ga peljejo iz Pilatove hiše skozi mesto na goro Kalvarijo. Molče nese Jezus težki križ, s krvjo zaznamuje svoje stopinje in vsled velike slabosti radi prelite krvi pade trikrat pod križem. Da bi že po poti ne umrl, primorali so Simona iz Cirene, da je Jezusu pomagal križ nositi.

Ko pride Jezus smrtno oslavljen s težkim križem na goro Kalvarijo, planejo vojaki nanj in mu oblačilo strgajo s krvavega života. Zdaj ga vržejo na križ, primejo za kladivo in žeblje in pribijejo njegove svete roke, katere so povsod le dobrote izkazovale, njegove svete noge, katere so le za grešniki hodile, s tako silo na križ, da so ti udarci prodirali tudi okoli stoječim skozi kosti in mozeč. Ne bom vam opisoval bolečin, katere je takrat trpel Jezus po vsem životu, ker si vse to lahko mislite. Če se je hotel opreti na noge, razdirale so se rane na nogah, če se je hotel opreti na roke, razdirale so se rane na rokah, če je hotel glavo nagniti, zbadala ga je trnjeva krona.

Kmalu nato je začel umirati! Stopimo tedaj, bratje in sestre, v mislih k njegovemu križu, ki je zanj smrtna postelja. Premišljajmo danes njegovo oporoko, njegov testament, katerega je naredil na smrtni postelji. Pustimo danes iz misli hudobijo judovskega ljudstva, nevoščljivost in krvoločnost farizejev in pismarjev, premišljajmo samo njegovo oporoko ali testament. Kristus Jezus je naš Oče, pristopimo tedaj k njegovi smrtni postelji, poslušajmo pazljivo njegove zadnje besede. Kristus pa ni samo naš Oče, ampak je tudi Kralj in vsemogočni Bog. Premišljajmo tedaj, komu je na smrtni postelji zapustil svoje neskončno premoženje, t. j. neskončno nebeško kraljestvo in kako je svoje premoženje zapustil? Če hočemo biti dobri Kristusovi učenci, se moramo natančno ravnati po oporoki Jezusa Kristusa.

Pridite tedaj, bratje in sestre, ki ste se danes tukaj zbrali, pridite, podajmo se v mislih na goro Kalvarijo k smrtni postelji Jezusa Kristusa. Tja k postelji pokleknimo, da sprejmemo zadnji blagoslov umirajočega Gospoda in da si globoko v srce vtisnemo njegovo oporoko ali testament.

I. Kaj govori umirajoči Gospod Jezus Kristus? Prve besede njegove oporoke veljajo njegovim sovražnikom, veljajo njim, kateri so ga križali, kateri so ga pod križem proklinjali, z glavami majali, rekoč: Če si Sin božji, stopi s križa, veljajo njim, kateri so ga zasramovali: Drugim je pomagal, sam sebi ne more pomagati, veljajo njim, kateri so mu noge in roke prebodli, kateri so ga suvali in mu v obraz pljuvali, kateri so za njegovo obleko vadjali. In katere so te prve besede njegove oporoke? Te besede, polne ljubezni in potrpežljivosti, se glasijo: »O če! odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!«

Predragi! Kaj takega se ni prej še nikoli slišalo, da bi kdo za svoje najhujše sovražnike molil. Kako ljubeznivo, kako potrpežljivo je Jezusovo presveto Srce, da je umirajoče tako ljubezen izkazalo svojim sovražnikom! Kaj pravite, predragi, k tem Jezusovim besedam? Ali smo mi le količkaj podobni ljubemu Zveličarju? Ena sama besedica je dostikrat že zadosti, da naše srce z maščevalnostjo in togoto napolni proti tistemu, ki jo je izgovoril, in namesto da bi mu odpustili, mu še hujše in bolj ostre besede povrnemo, in namesto da bi zanj molili, ga proklinjamo.

Globoko si tedaj vtisnimo v svoje srce in v svojo dušo te besede umirajočega Gospoda. V tem je krščanstvo bolj popolno, ko vse druge vere, bolj popolno, kot je bila izraelska vera v starem zakonu. Popolnost naše vere je, sovražnike ljubiti, zanje moliti in dobro delati njim, ki nas sovražijo in preganjajo. V tem je znamenje pravega kristjana. Posnemajmo torej svojega Zveličarja, ako hočemo biti pravi kristjani!

* * *

Katere so druge besede umirajočega Jezusa? Ž njim na križu sta visela tudi dva razbojnika. Razbojnik, kateri je visel na levi strani, je Kristusa z drugimi proklinjal, drugi razbojnik pa, ki je visel na desni strani, je tega svaril in se je ves skesan obrnil k Jezusu in ga prosil: »Gospod! Spomni se name, kadar prideš v svoje kraljestvo.« In Jezus mu je rekel: »Resnično ti povem, še danes boš z menoj v raj!«

Te besede zopet dokazujejo neskončno ljubezen, katere je bilo polno Srce Jezusa Kristusa. Največji razbojnik se je v zadnjem trenutku skesal in neskončno usmiljeno Srce Jezusovo mu je vse odpustilo: »Resnično ti povem, še danes boš z menoj v raj!« O kristjan, ki te obilne in težke pregrehe strašijo in obupljivo vzdihuješ: »Kaj bo z menoj? Zame ni več milosti!« — dobro si zapomni te besede Jezusove na križu. Če si tudi največji grešnik in največje kazni vreden, pri Bogu moreš najti še usmiljenje, če svojega krivico spoznaš in se je srčno skesaš. Pre-

mišljajmo tedaj pogostoma te besede umirajočega Jezusa, katere je govoril desnemu razbojniku: »Resnično ti povem, še danes boš z menoj v raj!«

* * *

Zdaj se obrne Jezus do svoje ljubljene matere Marije, ki je stala pod križem. Razen nje je stala pod križem tudi njena sestra Marija Kleofova, Marija Saloma in Marija Magdalena in sv. Janez evangelist. Lahko si mislimo, kako je pod križem jokala njegova mati Marija. Videla je svojega Sina neusmiljeno raztepenega in razmesarjenega, videla je, kako mu je trnjeva krona bila zarita v glavo; slišala je udarce, s katerimi so mu zabivali žeblje skozi roke in noge. Lahko si mislimo, kako je to bolelo njeno srce.

Obrnil se je umirajoči Jezus do svoje do smrti žalostne matere ter namignil na Janeza evangelista, ki je tudi stal pod križem, rekoč: »Mati, glej, tvoj sin,« in potem se je obrnil do Janeza, rekoč: »Sin, glej, tvoja mati!« S temi besedami je Kristus hotel na smrtni postelji poskrbeti za svojo mater, ki je ostala še pri življenju. Hotel je nas otroke učiti ljubezni do svojih staršev, kako moramo za svoje starše skrbeti, da ne trpijo pomanjkanja. O sinovi in hčere, globoko si vtisnite ta nauk v svoja srca!

S temi besedami pa ni skrbel Jezus Kristus samo za Marijo, ampak je skrbel tudi za svojega ljubljenca Janeza. Ta apostol je Jezusa pristrčno ljubil in Jezus je ljubil njega. Zato mu je na smrtni postelji dal Marijo za mater. Predragi! Ljubimo tudi mi Jezusa iz celega svojega srca, pa bomo tudi mi vredni imeti Marijo za svojo mater! Vtisnimo si tedaj te besede umirajočega Jezusa globoko v srce!

* * *

Življenje Jezusovo že pojema. Solnce je otemnelo. Strašna tema je nastopila po vsej deželi. Jezus je bil v najstrašnejših bolečinah. Le zvesto poslušajmo, kaj je Jezus govoril v zadnjih zdihljeh. Ob treh popoldne, malo pred smrtjo, je Jezus zaklical te-le besede: »Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?« To je četrta beseda Jezusova na smrtni postelji. Iz te besede razvidimo, kako strahovite bolečine je Jezus trpel zavoljo naših grehov. S tem je hotel povedati, da njegovo trpljenje ni bilo le navidezno, kakor so hoteli nekateri krivoverci trditi, ampak resnično. Jezus je resnično za nas neizmerno trpel.

Kristjan predragi, vtisni si globoko v svoje srce te besede umirajočega Jezusa: »Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?« ki naj te spominjajo v trpljenju in težavah vsakdanjega življenja, koliko je Kristus trpel. Ti se pritožuješ za vsako malo zoper-

nost, ki se ti pripeti, ti jočeš za vsak majhen križ, katerega ti Bog pošlje, spomni se v takih slučajih na Kristusa! Ali trpiš tudi ti do krvi kakor Kristus?

Spomnijo naj se pa tudi grešniki, preden bodo še grešili, kako bridko je moral Jezus Kristus trpeti za njihove grehe! Spoznajmo iz tega, kako strašno hudo je greh, ki je vzrok takemu trpljenju.

* * *

V teh strašnih smrtnih težavah so Jezusova suha in žejna usta izgovorila te-le besede: »Žejen sem.« Tako je tedaj Gospod vseh rek, vseh potokov in vseh studentov, stvarnik vseh stvari, pozelel, da bi mu kdo ponudil kozarec mrzle vode, s katero bi si bil zmočil suha usta, pa nobenega ni bilo, ki bi mu bil izkazal to dobroto! Eden izmed vojščakov vzame gobo, jo s kisom napoji in jo Jezusu na trstu k ustom pomoli.

Kristjan! Globoko si vtisni v srce te besede umirajočega Jezusa: »Žejen sem!« Kolikokrat se ti pregrešiš z nezmernostjo v jedi in pijači. Ko te izkušnja obhaja, spomni se na oporoko svojega Jezusa, spomni se na besede: »Žejen sem!« Živi zmerno v jedi in pijači, kajti tvoj Učenik in Odrešenik ni imel na križu niti kozarca pitne vode!

Te besede pa naj bodo tudi v tolažbo vsem, ki na tem svetu pomanjkanje trpe v jedi in pijači. Koliko je ubožcev danes, ki se tolažijo edino s temi besedami, katere je izgovoril Jezus Kristus na smrtni postelji: »Žejen sem!«

* * *

Jezus Kristus je bil zdaj tako izdelan, da ni mogel več mnogo govoriti. Še par minut in zatisnil bo oči. Zato zavpije z močnim glasom: »Dopolnjeno je!« To je šesta in predzadnja beseda njegove oporoke.

S temi besedami je hotel reči: Trnjeva pot, po kateri sem hodil od jasic do križa, je dokončana, grenek kelih trpljenja, ki mi ga je Oče podal, je izpraznjen do zadnje kapljice, delo zveličanja, katero mi je Oče naložil, je dopolnjeno, dopolnjeno je odrešenje sveta.

Iz dna svoje duše se moramo križanemu Jezusu zahvaliti, da je s svojim svetim križem svet odrešil.

Tako bo tudi slehernemu izmed nas prišel čas, ko bomo mogli na smrtni postelji svoje preteklo življenje nazaj gledati in reči: Dopolnjeno je. Čim več bomo dobrega storili, čim več bomo trpeli na tem svetu, čim več bomo pretrpeli zaničevanja, zasramovanja in preganjanja, s tem večjo pravico bomo lahko ob smrtni uri klicali: Dopolnjeno je! Pa tudi če smo dobro živeli, dobro jedli in pili, če smo bili spoštovani, če smo imeli vsega v obilici, če smo bili bogati in premožni,

tudi v tem slučaju porečemo: Dopolnjeno je, končano je vse, minulo je vse. In če si svoje življenje preživel v nečistih mislih in željah, nečistih besedah in dejanjih, v kletvinah, goljufijah, lažeh, v obrekovanju in sovraštvu, v igrah in pijančevanju, v zanemarjanju svojih dolžnosti, — tudi v tem slučaju boš takrat zaklical: **Dopolnjeno je!** Dopolnjena je mera moje nemarnosti in moje hudobije, zdaj pride sodba in večno povračilo!

Kristjani! Zdaj je čas še v naši roki, zdaj lahko skrbimo še za poslednjo uro. Živimo vsi pošteno, po božjih in cerkvenih zapovedih, bodimo potrpežljivi in pobožni, da bomo mogli s Kristusom ob zadnji uri reči: **Dopolnjeno je!** Zdaj me čaka večno plačilo v nebesih.

* * *

Poslušajmo še zadnjo Jezusovo besedo! Približala se je tretja ura popoldne. Že mu v žilah zastaja kri, že je vsa njegova moč opešala. V tem smrtnem trenutku je še enkrat zbral vse svoje človeške moči in na ves glas zaklical: »O če, v Tvoje roke izročim svojo dušo!« Pri teh besedah so mu oči ugasnile, glava se mu je nagnila, krotki in dobrotljivi Jezus je umrl. Njegova duša se je ločila od telesa in šla k očakom, — v predpekel, naznanit njih dušam, ki so tam čakale, da je odrešenje dovršeno! Ustavimo se nekoliko pri tem največjem trenutku našega odrešenja. Kristus je umrl in izročil svojo dušo nebeškemu Očetu. S tem je bilo naše odrešenje dovršeno. Zamisli se, kristjan, v to največjo skrivnost. Kristus je zate umrl, da bi mogel ti enkrat srečno umreti ter izročiti svojo dušo v božje roke. Vse to se je zate zgodilo. To premišluj in bodi v srcu hvaležen svojemu Odrešeniku.

II. Vse, kar smo sedaj slišali iz ust umirajočega Jezusa, so le opomini, ki nam jih je dajal na sv. križu. Kakšna pa je njegova oporoka? Komu je zapustil nebeško kraljestvo, komu odrešenje, komu milosti, ki jih je zaslužil s svojim trpljenjem, komu odpusčanje grehov, komu sv. zakramente?

Njegovo oporoko ali testament so razglasili apostoli po njegovi smrti. Svojo zadnjo voljo je razodel Kristus svojim apostolom, ki so z njim bili vse dni, zlasti pri zadnji večerji.

Kakšna je ta poslednja volja? Judje so mislili, da so le sami poklicani k zveličanju. Mislili so, da bo Kristus ustanovil novo kraljestvo le za Jude. Toda v testamentu Kristusovem, ki so ga apostoli proglasili, je rečeno, da je Kristus vse narode enako ljubil, da so pred njim vsi enaki. Takole kliče sv. Pavel: »Ni razločka med Judom in Grkom, ker eden je Gospod vseh, bogat za vse, ki vanj verujejo. Zakaj, kdorkoli kliče v ime Gospodovo, bo zveličan« (Rim. 20, 12). V pismu do Galačanov (3, 28) pravi sv. Pavel: »Tukaj nima

prednost in ne Jud, ne Grk, ne suženj, ne prost, ne mož, ne ženska. Zakaj vi vsi ste eno v Kristusu Jezusu.»

To je tedaj Kristusov testament. Pred Kristusom so vsi enaki. Zato se tudi prava Cerkev Jezusova ne imenuje ne latinska, ne grška, ne nemška in ne slovenska, ampak katoliška, t. j. za vse narode. V Jezusovem kraljestvu sedijo skupaj pri eni mizi cesarji in berači, bogataši in ubožci, moški in ženske, Latinci, Grki, Nemci, Slovenci itd. Tu ni prav nobenega razločka! V testamentu Gospodovem je tudi največji ubožec ravno na tistem mestu in ravno na tak način zapisan, kakor kralji in cesarji.

Predragi! Le povejte vsem, ki se niso mogli morda vsled bolezni ali starosti ali drugih opravil udeležiti današnjega govora, da so tudi oni zapisani z vsemi drugimi v testamentu Gospodovem. Gospod je v svoji ljubezni na križu tudi nanje mislil.

* * *

Postavil pa je Gospod v testamentu tudi pogoje za vse, ki se hočejo udeležiti njegovega odrešenja. Ti pogoji so zopet za vse ljudi enaki.

Prvi pogoj je izpolnjevanje svetih zapovedi. Gospod je rekel: »Ne vsak, ki mi poreče: Gospod, gospod, pojde v nebeško kraljestvo; ampak kateri stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo« (Mat. 7, 21). Ta pogoj je za vse ljudi enak. Vsi moramo izpolnjevati božje in cerkvene zapovedi. Med temi zapovedmi je zlasti tale: »Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil. V tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako boste imeli ljubezen med seboj« (Jan. 13, 34).

Drugi pogoj je: Pokorščina sv. katoliški Cerkvi, oziroma vidnemu poglavarju in škofom. Kristus je rekel: »Kdor Cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik« (Mat. 18, 17) in druge slovesne besede: »Kdor vas posluša, mene posluša, kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje Njega, kateri me je poslal« (Luk. 10, 16). Ni torej dovolj, da kdo izpolnjuje zapovedi božje, on mora biti ud svete katoliške Cerkve in mora poglavarje svete Cerkve ubogati, drugače ni pravi kristjan in nima deleža v Jezusovem kraljestvu.

Nadaljnji pogoj je vera v Zveličarja. Tako je rekel Jezus: »Kdor v Sina božjega veruje, ne bo sojen, kdor pa ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v ime edinorojenega Sina božjega« (Jan. 3, 18).

Nadaljnji pogoj je upanje v Zveličarja. Tako je rekel Jezus: »Jaz sem vstajenje in življenje; kdor v mene veruje, bo živel, akoravno umrje, in kdorkoli živi in v mene veruje, ne bo umrl vekomaj« (Jan. 11, 25).

Nadaljnji pogoj je ljubezen do Jezusa. Jezus zahteva ljubezen. Takole govori: »Nebeški Oče vas ljubi, ker ste vi mene ljubili in ste verovali, da sem jaz iz Boga izšel« (Jan. 16, 27).

To so v kratkih besedah pogoji, ki jih stavi nam, ki smo dediči po njegovem testamentu. Pod temi za vse enakimi pogoji je Gospod zapustil svoje neskončno bogastvo vsem ljudem in narodom enako. On bi bil lahko določil, da je njegovo odrešenje le za Jude, ali le za nekatere narode. Ali tega ni hotel! Za vse ljudi je trpel, za vse ljudi je umrl, vsi brez razločka se lahko zveličajo, ako hočejo.

Premišluj, o kristjan, da je Jezus Kristus na križu tudi nate mislil, kakor na vse druge, tudi tebe ljubil, tudi tebe imel v svojem srcu. On te ni hotel izključiti od svojega odrešenja, zato je napravil tako oporoko ali testament. Če umrje oče, ki ljubi vse otroke enako, razdeli vse premoženje enakomerno. Tako je hotel Jezus Kristus! Vsi, bogati in ubogi, so pred njim enaki, vsi naj se enakomerno udeležujejo neskončnega odrešenja, vsi naj enakomerno zajemljejo vode iz sedmerih neusahljivih studencev, sv. zakramentov, vsem, bogatim in ubogim so nebeška vrata enako odprta.

Neizmerna je bila tedaj ljubezen Gospoda Jezusa Kristusa do nas! Vse nam je izročil, vse nam je preskrbel. Današnji dan praznuje tedaj sveta Cerkev pravzaprav spomin neizmerne ljubezni Jezusove do nas: »Ker je ljubil svoje, ki so na svetu bili, jih je do konca ljubil.« Do konca nas je Jezus ljubil, do zadnjega zdihljeja, do zadnje kapljice krvi!

* * *

Ali pa veste, kako mu ljudje to njegovo neskončno ljubezen povračujejo?

Gora Golgata se ponavlja v vseh časih. Kakšni ljudje so stali pod križem? Predvsem omenim Marijo, sv. Janeza in še nekaj drugih oseb, ki so Jezusa ljubili in se po njem jokali. Drugi, kakor farizeji, so ga proklinjali, rekoč: »Pomagaj si sam! Če si Sin božji, stopi s križa! Drugim je pomagal, sam sebi ne more pomagati.« Tretji so stali na Golgati brez sočutja, kakor da bi jim ne bilo nič mar. Levi razbojnik ga je proklinjal, desni ga je molil.

Trojna vrsta ljudi je še dandanes. Eni molijo Jezusa, drugi ga proklinjajo in žalijo, tretji so zanikarni in se drže, kakor da so brez sočutja. H kateri vrsti se prištevaš ti, o kristjan? Ako

si bil do zdaj v vrsti nasprotnikov Kristusovih, ako si sovražil krščansko resnico in zanemarjal svoje krščanske dolžnosti, vzdigni se vsaj danes in prestopi v tabor krščanski. Pod križem se pokesaj svojih pregreh. Morda nisi še nikdar prav srčno jokal nad svojimi grehi. Stori danes to! Beremo o kralju Davidu, da se je hudo pregrešil s prešestvom in da je potem pobožnega moža Urijo umoril. Pa eno celo leto se ni kesal. Ker se le ni hotel kesati, je Bog poslal k njemu preroka Natana, ki mu je povedal to priliko: Bila sta dva moža, prvi silno bogat, drugi ubožec. Bogatinec je imel polno ovac, ubožec pa eno samo. Toda bogatinec je še to edino ovčico ubožcu s silo vzel. Kaj zasluži tak človek? David je odgovoril: »Tak človek je vreden smrti. Umrje naj!« Nato mu je Natan odgovoril: »Ti si tisti človek, ki si prešestval in potem še umoril moža Urijo!« In David je takrat spoznal svojo pregreho in se začel srčno jokati. Zložil je spokorno pesem, ki ji pravimo: *Miserere*.

Kakor prerok Natan sem jaz danes poslan k tebi, kristjan, naj te vprašam: Kaj je vreden tak človek, ki je umoril nedolžno Jagnje: Jezusa Kristusa? Ti odgovarjaš: Smrti je vreden! Jaz pa ti rečem: Ti si tisti človek, ki si umoril nedolžno Jagnje božje. Ti si mu s svojimi grehi zabijal žeblje v roke in noge, ti si mu prebodel stran, ti si ga umoril na križu. O tedaj padi na kolena pred božje razpelo in začni jokati kakor David: *Miserere!* Usmili se me, o Gospod! V svoji razburjenosti in naglosti sem pomagal zabijati žeblje v tvoje noge in roke! *Miserere mei!* Usmili se me, o Gospod! V svoji naglosti sem pomagal prebadati stran, sem pomagal bičati te in ti trnjevo krono porivati na glavo! *Miserere mei, Deus!* Ti si me ljubil do konca, ti si me postavil v svojem testamentu med kralje in cesarje, jaz pa sem v svoji nehvaležnosti pomagal slačiti te in ti dajati jesilha in žolča. O Gospod, ti mi nisi nikoli slabega storil, si me vedno z dobrotami obsipal, si me ljubil do konca, jaz pa sem pomagal križati te in te umoriti.

* * *

Neki oče je imel dva sina, katera je prisrčno ljubil, dokler sta bila majhna. Ko sta pa odrasla, zašla sta v slabe tovarišije, sta bila razuzdana in sta delala očetu neizrečeno žalost. Oče si je na vse načine prizadeval, da bi razuzdana sina spravil na pravo pot, pa vse je bilo zastonj; še celo zmerjala, proklinjala in pretepala sta ubogega očeta. Nekega petka se vrneta pozno v noč od svojega pijančevanja, od svoje slabe tovarišije domov. Oče ju je v noči z največjo žalostjo pričakoval. Ko sta prišla, jima je s solzami v očeh očital razuzdano življenje, nesrečo in sramoto, v katero bosta sama sebe in njega spravila. Toda zddivjana sinova, ki sta bila raztoготena od prepira in tepežke, katero sta imela v krčmi, in omamljena po neizmerno zaužitju pijači, sta planila kakor razbojnika nad ubogega očeta in mu zadala

več ran. Potem sta se podala spat, dobrega očeta pa pustila ležati v krvi. Bil je umorjen . . . Ena rana mu je segla globoko v srce in ga nagloma usmrtila. Še po noči se je razglasilo to strašno hudodelstvo in zjutraj na vse zgodaj je prišla gosposka preiskovat. Sodni hlapci gredo iskat hudodelnikov. Enega so našli — že pred mrtvim očetom klečečega. Ko se je nekoliko prespal, prišel je k pameti in se spomnil, kaj se je bilo z ubogim očetom prejšnji večer zgodilo. Vstal je in se podal k očetu. Ni mislil, da je mrtev. Ko ga je videl mrtvega, se je prestrašil in pokleknil k mrtvememu truplu, ki je ležalo v krvi. Gosposka ga je vprašala: »Ali poznaš mrliča?« On pa je začel naglas jokati in roke sklepati: »O, kaj svojega dragega očeta ne bom poznal?« Goste solze so se mu udirale po licu. Vrgel se je na mrliča in zdihoval: »Oče, moj oče! Kaj sem storil? O jaz nesrečnež! Jaz sem Vas umoril! Oče, oh, moj oče! Kako strašno sem Vam vašo ljubezen in Vašo skrb povrnil! O, kam me je nepokorščina pripeljala? Ubijalec svojega očeta sem postal. Jaz nisem vreden več, da me zemlja nosi! Tukaj sem! Zvežite in odsekajte mi roko, katera se je zoper očeta vzdignila; odsekajte mi glavo, ker ne zaslužim, da bi več živel!« Jokaje je še enkrat mrtvega očeta poljubil in se potem pustil voljno zvezati in odpeljati. Pričujoči so bili vsi ginjeni do solz in so prosili sodnika, naj bo ž njim milostljiv. Sodnik je tudi obljubil, da bo skušal pridobiti mu milost.

Zdaj so šli po drugega brata v posteljo in ko se je bil oblekel, peljali so ga k mrliču. Ko so bili prt odgrnili, s katerim je bil mrlič zakrit, so ga vprašali: »Ali poznaš mrliča?« Bil je ves pretresen in prestrašen. Toda naenkrat je s srditim pogledom in z divjim glasom začel vpiti: »Da, dobro te poznam, ti prokleti oče, ki si me tako trdo imel in mi z očitanjem vsako veselje grenil! Dobro te poznam — zdaj imaš svoje plačilo.« In nagloma popade krvav nož in ga pred sodnikom globoko očetu v prsi zarije. In še več ran bi mu bil naredil, da ga niso sodni sluge prijeli, zvezali in odpeljali. Strah je obšel vse pričujoče. »Peljite ga zvezanega v temno ječo,« je zaklical sodnik razsrjen nad divjakom, »po zasluženju naj bo kaznovan!« Ko so ga peljali v ječo, so ga vsi okolu stoječi kleli, nobenemu ni prišlo na misel, da bi za takega milosti prosil.

Preljubi v Kristusu! Ali se vam ne trese srce pri takem dogodku? In kaj praviš, kristjan, sam pri sebi, ali veš, kdo sta ta dva sinova? Ali si uganil to zdaj, ko vidiš tukaj na križu mrtvega svojega dragega Očeta, ki te je prisrčno ljubil! Glej, ti si ga umoril, tvoji grehi so mu prebodli noge in roke, tvoji grehi so ga razmesarili po vsem životu, tvoji grehi so mu potisnili trnjevo krono na glavo, tvoji grehi so mu zarili nož v srce!

In zdaj te vprašam, kristjan, ali poznaš tega mrliča? Kaj boš storil? Ali se boš razsrjen vzdignil proti svojemu Odrešniku, ali ga boš proklinjal, ali ga boš morda z novimi grehi

žalil, ali mu z novimi grehi zabijal žeblje v noge in roke, ali mu boš z novimi grehi zopet zarival sulico v srce, katero je tebe brezmejno ljubilo. O ne! Bodi podoben drugemu sinu, kateri je bil sicer prej hudoben in je dragega očeta ranil, a se je potem skesal in poboljšal. Poklekni, dragi kristjan, pred svojega umorjenega Jezusa, Odrešenika, in reci tako: Oče, oh, Oče moj, poznam te dobro! Jaz sem te s svojimi grehi umoril, jaz sem ti s svojimi grehi prebodel noge in roke, jaz sem ti s svojimi ostudnimi grehi zaril sulico v srce! Oče moj, oh, Oče moj! Kako si me ti ljubil, kako si ti zame skrbel! Dal si mi življenje, dal si mi dušo in telo, dal si mi zdrave ude, skrbel si zame, za mojo jed in pijačo! Oče moj, Oče moj, jaz sem svojo roko dvignil proti tebi, jaz sem te v pijanosti in razburjenosti umoril! Oh, oče moj, oče moj, prosim te, odpusti mi pregreho! Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam: Usmili se me, o Bog, po svojem velikem usmiljenju! V znamenje, da si mi odpustil, podeli mi svoj sveti blagoslov. Amen. Dr. Egidij.

Velikonočna nedelja.

1. Jezus Kristus zmagavec, kralj, vladar.

To je dan, ki ga je Gospod naredil
radujmo se in veselimo se v njem.

Ps. 117, 24.

Središče cerkvenega leta so velikonočni prazniki, v katere nas vpelje veliki teden in slovesna procesija v čast Kristusovemu vstajenju. Središče njeno je najsvetejši Zakrament, isti Jezus, ki je veliki petek umrl za vesoljno človeštvo ter veliko nedeljo zjutraj veličastno vstal od mrtvih, kakor molimo v svetem rožnem vencu. Zato se pri tej procesiji tudi nese podoba od smrti vstalega Zveličarja, kateri pravijo tudi aleluja. Ta spominska podoba ali kipec stoji potem na vrhu tabernakeljna do končane božje službe na praznik vnebohoda Gospovega. Tam vidimo Kristusa stoječega na skali, z znamenji peterih ran in z bandercem v roki. Banderce je znamenje zmage, je znamenje vojskovodij, je tudi znamenje, po katerem se ločijo ljudje, kam spadajo in komu so podložni.

Banderce v Zveličarjevi roki nam kaže, da je on najzmago-slavnejši vojskovodja, da je naš kralj in naš vladar. In kako je Jezus Kristus zmagavec, kralj in vladar, hočem vam sedaj pojasniti v proslavo našega Zveličarja.

1. Današnja nedeljo, kakršne ni nobene v celem letu, in skozi vso osmino se zopet in zopet ponavljajo v cerkvenih molitvah besede kralja Davida iz 117. psalma: »To je dan, ki ga je

Gospod naredil; radujmo in veselimo se v njem.« Ta Gospod, ki ga je psalmist videl današnji dan tako proslaviti, je Sin božji. Davidov preroški duh pa je nekikrat tudi slišal posebno besedo Boga Očeta proti Bogu Sinu in zapisal jo je v 109. psalmu: »Gospod je rekel mojemu Gospodu: Sédi na mojo desnico, dokler ne položim tvojih sovražnikov v podnožje mojih nog.« Uresničilo se je to velikonočno jutro. Tedaj so obnemogli, premagani ležali najhujši sovražniki Kristusovi. Zato se poje in moli ta psalm o velikonočnih praznikih po vsem katoliškem svetu. Nanj se je sklical tudi Jezus proti farizejem, kakor izvemo iz sv. evanĝelija 17. nedelje po binkoštih.

Kateri pa so bili tedanji sovražniki Kristusovi? Bil je s a t a n, čigar moč je strl. Bila je s m r t, kateri je odvzel grenkobo. Bil je g r e h, od katerega nas je odrešil s svojo božjo krvjo. Bil je s v e t, kakor je sam rekel: »Zaupajte, jaz sem svet premagal.« (Jan. 16, 33.) Postali so ti sovražniki Kristusovi v podnožje njemu z m a g a v c u. Njihova onemogla jeza je njegovo zmago le še povelicala. »Premagal je lev iz Judovega rodu, korenina Davidova,« piše sv. Janez v skrivnem razodenju (5, 5).

Kristjani! Tudi mi imamo sovražnike, in moramo si jih tudi mi podvreči. »Kristus vam je zapustil zgled, da hodijo po njegovih stopinjah.« (I. Petr. 2, 21.) Kateri so pa ti sovražniki? Ali mar tisti, ki so nas na kak način razžalili? Pač ne. Saj kristjan svojega bližnjega ne sme imeti kot sovražnika. Veš, kristjan moj, kdo je tvoj pravi sovražnik? Če ne veš, povem ti jaz.

Tvoj sovražnik je pred vsem tvoja prevelika l a h k o - m i s e l n o s t. Ta te namreč oslepi, da ne vidiš, ta te ogluši, da ne slišiš, ta te stori neobčutljivega za to, kar ti je edino potrebno, da zvelečaš svojo dušo. Ali si si podvrgel v podnožje tega sovražnika?

Tvoj sovražnik je dalje tvoja s t r a s t, ki je vzrok tvoji g r e š n i n a v a d i. Ta gloje na tvoji duši, ta ti zapira vrata nebeška toliko bolj, kolikor bolj si jo izgovarjaš in zagovarjaš.

Danes je velika nedelja. Ali pa leže sedaj po velikonočni spovedi ti sovražniki tvoje duše vsi na tleh kot podnožje tvojih nog? Pa ti, ljubi kristjan, praznuješ veliko noč morda že dvajsetič, tridesetič, petdesetič, sedemdesetič, — kako je z zmago nad tvojimi sovražniki? Ali leži tista lahkomiselnost danes premagana pod teboj? Ali leže razne strasti napuha, nečistosti, nevoščljivosti, nezmernosti, jeze, lenobe, premagane pod teboj, premagane po tvoji trdni volji? Ali leži zapeljivi svet premagan pod teboj? Morda si pa ti izmed tistih dvoživcev, kateri bi radi služili Bogu in svetu, Bogu in satanu? Toda vedi, da je rekel Kristus Gospod: »Nihče ne more dvema gospodoma služiti« (Mat. 6, 24), in zopet: »Kdor ni z menoj, je zoper mene.«

(Luk. 11, 23.) Bodi torej vedno s Kristusom, da ne boš zoper njega, zakaj on je

2. tudi naš kralj. Nadangel Gabriel ga je napovedal kralja in sam je zatrdil tako pred rimskim oblastnikom, in Pilat je dal tako zapisati vrhu križa, da je moglo brati tisto ljudstvo, ki ga je cvetno nedeljo pozdravljalo kralja, kakor so ga napovedovali njegovi preroki. On je po razodenju sv. Janeza »kralj večnosti« (15, 3.) ter »kralj kraljev« in »Gospod gospodovavcev«. (19,16.) Njegovo kraljestvo je trojno: zunaj nas, v nas in nad nami. Kraljestvo Jezusovo zunaj nas je sveta katoliška Cerkev, kraljestvo Jezusovo v nas je njegova posvečujoča milost, kraljestvo Jezusovo nad nami so nebesa. Kakšne dolžnosti imamo do svojega nebeškega kralja? Naj vam povem tu neki dogodek kot primer.

Bavarski kralj Maks je prišel nekikrat visoko v gorah v preprosto vas. Prebivalci so mu prišli naproti, župan se mu je poklonil v imenu vseh, zapeli so mu nekaj narodnih pesmi in sploh so mu skusili kratki čas njegovega bivanja med njimi napraviti kar mogoče prijeten. Kralj, ginjen vsled njihove ljubezni in zvestobe, reče poslavljaje se od njih občinskemu predstojniku: »Jaz sem z vami zadovoljen!« Ta pa odvrne preprosto: »Mi z vami tudi.«

Predragi v Gospodu! Mi smo pa tudi podaniki nebeškega kralja Jezusa Kristusa, čigar kraljestvo je duhovno. On je zmeraj deloval in vedno deluje na to, da bi bili srečni njegovi podložni. V njegovem imenu je povpraševal prerok Izaija: »Kaj bi imel svojemu vinogradu, t. j. ljudstvu, še storiti, in nisem storil?« (5, 4.) Zares, noben kralj še nikoli storil toliko za svoje ljudstvo; nebeški kralj pa je do zadnje kaplje prelil svojo kri za nas. Vsi bi mu morali torej reči: »Mi smo zadovoljni s teboj.«

Kako pa je, če se vprašanje obrne? Ali more tudi Kristus, naš kralj, reči: »Jaz sem zadovoljen z vami?« Le pogledjmo! Kajne, kraljima pravico, tirjati od svojih podložnikov pokorščino. V njegovem kraljestvu je desetero božjih, po njem potrjenih zapovedi, in petero cerkvenih, v njegovem imenu naloženih postav. Ali jih izpolnjujete vse, ali jih izpolnjujete natančno? Morda jih le polovično? In vendar je on rekel: »Ako hočeš v življenje iti, izpolnjuj zapovedi!« (Mat. 19, 17.) Kralj, kajne, je zadovoljen s svojimi podložniki le, ako mu ohranijo tudi zvestobo. Kako pa je z našo zvestobo nasproti Kristusu, kralju našemu? Pri sv. krstu smo mu prisegli vdano zvestobo skozi vse svoje življenje. Če pa se ozremo v svoja pretekla leta, ali mar nas ne tožijo premnogi dnevi zavoljo nezvestobe nasproti svojemu Bogu in kralju? Kolikokrat ta in oni ni maral moliti, ne v cerkev iti, ne predstojnikov ubogati, ne k sv. zakramentom se potruditi, ne pokore delati, skratka, ne Bogu služiti!

Kristjani! Obljubimo danes svojemu kralju vnovič popolno vdanost in zvestobo do zadnjega zdihljeja in prosimo ga z besedami iz velikonočne sv. maše: »Ti se nas usmili, zmagoslavni kralj.«

3. Kristus je tudi vladar, gospodar naš, ker nas je odkupil za ceno svoje predrage krvi, kakor uči sv. Peter. Apostol Pavel pa piše: »Zavoljotega je Kristus umrl in vstal, da gospoduje čez mrtve in žive. Ali tedaj živimo ali umrjemo, smo Gospodovi.« (Rim. 14, 9, 8.) Če pa smo Gospodovi, če pa smo Jezusova last, moramo se tudi podvreči njegovim postavam ter vanj zaupati. Saj nam kliče: »Vzemite moj jarem nase in učite se od mene, ker jaz sem krotak in iz srca ponižen, in boste pokoj našli svojim dušam. Moj jarem namreč je sladak in moje breme je lahko.« (Mat. 11, 29, 30.) To je namreč jarem evangelijske postave, vere in ljubezni. Evangelijsko postavo izpolnjevati, pravo vero in ljubezen gojiti ter svoj križ za Kristusom nositi, je lahko, ker nam Bog pomaga s svojo milostjo, ki jo je Jezus Kristus zaslužil na svetem križu. Iz tega izvira potem dušni mir, mir srca, ki ga more dati le on, ki je bil prerokovan kot »poglarar miru.« (Iz. 9, 6.)

Pa tudi zaupati vanj nas uči že sv. pismo stare zaveze. Kako lepo govori kraljevi pevec: »Gospod me vodi in nič več mi ne bo manjkalo; na pašnik, tja me je postavil; pri vodi, ki poživlja, me je zredil; mojo dušo je izpreobrnil; na pot pravice me je peljal zavoljo svojega imena.« (Ps. 22, 1—3.) In spet: »Gospod je moja luč in moja pomoč; ko ga se bom bal? Gospod je varih mojega življenja; pred kom se bom tresel? (Ps. 26, 1.)

Sv. pevec primerja, kakor razlaga sv. Avguštin, Boga pastirju, ki skrbi za vse potrebe svoje črede. Bog nam ne daje le pomoči za naše časne potrebe, ampak nas živi in nasituje tudi s svojo besedo, s svojo milostjo, s potoki svoje tolažbe v zakramentu sv. pokore in zlasti po zakramentu sv. Rešnjega Telesa, kjer se nam Sin božji daje samega sebe vsega popolnoma. Da, po sv. obhajilu hoče vladati v naših dušah on, čigar Srce je »vir življenja in svetosti«, je »naše življenje in vstajenje«, kakor molimo v litanijah. Zares »dober je Gospod njim, ki vanj zapajo; duši, ki ga išče.« (Žal. p. 3, 25.) Zato bodimo mi njegovo zvesto, njegovo hvaležno in njega ljubeče ljudstvo, bodimo, kakor govori psalmist, »ovce njegove paše« (94, 7) in on bo naš »varih« in naše »veliko plačilo«. (I. Moz. 15, 1.)

Ko so bili farizeji nejevoljni, da ljudstvo in učenci slavé Jezusa kot svojega Odrésenika in kralja, rekel je Jezus: »Povem vam, da bodo, če ti molčé, kameni vpili.« (Luk. 19, 40.) Papež Sikst V. je l. 1586. dal postaviti 25 in pol metra visok kamen, sloveči egiptovski obelisk cesarja Kaligule, na veliki

trg pred velikansko cerkev sv. Petra v Rimu. Postavljen, oziroma prestavljen je bil ravno na god povišanja sv. križa. Pomačalo je 900 delavcev in pod smrtno kaznijo ni smel nobeden izpregovoriti, da se je slišal samo poveljnikov glas. V križ na vrhu obeliska je dal papež vdelati košček sv. križa Kristusovega, na podstavek pa vklesati besede: »Kristus zmaguje, Kristus kraljuje, Kristus vlada!« In pod te prošnjo: »Naj Kristus svoje ljudstvo obvaruje vsega hudega!«

Tak spomenik v čast Kristus u zmagavcu, kralju in vladarju stoji tam v večnem mestu, ki je središče krščanstva, odkar je prvak apostolov ondi umrl mučeniške smrti in še bolj, odkar je pred 1600 leti po cesarju Konstantinu bilo premagano pačanstvo ter je ob tistem zmagoslovju ljudstvo veselo klicalo: »Kristus zmaguje, Kristus vlada.« Kmalu je dobila katoliška Cerkev slovesno izrečeno pravico javnega bogoslužja in prostega razširjanja v znamenju križa Kristusovega.

Predragi verniki! Kakor je Rim središče katoliškega sveta, tako je in bode Jezus Kristus »kralj in središče vseh src«. Zato mu danes v duhu zakličimo z besedami sv. Janeza v skrivnem razodenju: »Aleluja! Ker kraljuje Gospod naš, vsemočni Bog! Veselimo se in radujmo, in dajmo mu čast!« (19, 6. 7.) Amen.

Val. Bernik.

2. Razlaga angelovih besedi, s katerimi je naznanil Jezusovo vstajenje.

(Osnova govora.)

Jezusa iščete, Nazareškega križanega? Vstal je. Mark. 16, 6.

Na tri reči nas spominjajo besede angelove, s katerimi je naznanil pobožnim ženam Jezusovo vstajenje:

- I. Na njegovo neskončno dobrotljivost.
- II. Na njegovo neskončno ljubezen.
- III. Na veselje današnjega praznika.

I. »Jezusa iščete«, tako je nagovoril angel pobožne žene pri grobu. Ime Jezus pomeni Odrešenik. In res je znamenje neskončne dobrotljivosti, da je hotel Zveličar umreti zato, da bi nas rešil smrti. Pomenljivo je tudi, zakaj je Jezus vstal.

1. Zato, ker nas je danes rešil iz oblasti hudobnega duha: »In pobral je orožje poglavarstvom in oblastem.« (Kol. 2, 15.)

2. Ker nas je danes rešil smrti, katero je zmagal: »Požrta je smrt v zmagi.« (I. Kor. 15, 54.)

3. Ker nas je danes rešil pekla: »Ker je razbil bronasta vrata in razlomil železne zapahe.« (Ps. 106, 16.)

II. Na neskončno ljubezen Jezusovo nas spominja angelova beseda: »Križanega«. Tolika je bila ta ljubezen, da je ljudje sploh ne morejo umeti. »Večje ljubezni od te sploh nima nihče, da kdo svoje življenje da za svoje prijatelje.« (Jan. 15, 13.) Hotel pa je umreti na lesu križa:

1. Da bi vsem pokazal, da je v resnici umrl in torej tudi resnično vstal od mrtvih.

2. Da bi, kakor je drevo v raju prineslo nam smrt, tako nam po lesu križa prinesel življenje.

III. Besede angelo ve nas naposled spominjajo tudi na veselje današnjega praznika: »To je dan, ki ga je Gospod naredil: radujmo se in veselimo se v njem.« (Ps. 117, 24.) Nebo in zemlja sta se veselila veselega dogodka, katerega spomin danes obhajamo.

1. Veselilo se je nebo, ki je poslalo angela: »Angel Gospodov je prišel z nebes.« (Mat. 28, 2.)

2. Veselila se je zemlja, ki je od veselja poskakovala: »In glej! velik potres je vstal.« (Mat. 28, 2.)

Po D. Thom. Aqu. Serm. Dom. — A. T.

Velikonočni pondeljek.

Jezusovo vstajenje poživlja našo vero, naše upanje in našo ljubezen.

»Vse ima svoj čas in vse pod nebom preide o svojih časih. Čas je jokati se in čas se veseliti,« pravi sv. pismo. (Prid. 3, 1. 4.) To dejstvo opazujemo že v naravi. Minula je mrzla zima in raztopila se je bela snežena odeja; po poljih in travnikih, po hribih in dolinah se prikazujejo pisane cvetke in razveseljujejo naše oko, solnce nam sije bolj žarko in toplo, škrjanček se dviguje v zračne višave in iz grla mu vre krilata pesem. To dejstvo opazujemo tudi v cerkvenem, v duhovnem življenju. Minul je čas posta, prenehale so žalostne pesmi preroka Jeremija, vedni »miserere« ; in Cerkev prepeva veseli »aleluja«. »Pridite, radujmo se v Gospodu, ukajmo v Bogu, svojem Zveličarju.« (Ps. 94, 1.) »Gospod je res vstal, aleluja!« »To je dan, ki ga je Gospod naredil, radujmo in veselimo se v njem.« (Ps. 117, 2.)

Kakor nevesta, ki pričakuje ljubljenega ženina, se je oblekla Cerkev v svoje svatovsko oblačilo, vsa je okrašena in ozaljšana. Prazen je božji grob, odvaljen je težki kamen, angel pa stoji poleg groba ter pripoveduje pobožnim ženam radostno novico: »Vstal je, in ni ga tukaj.« (Mark. 16, 6.)

Z velikega oltarja pa se tako milo ozira na nas od smrti vstali Zveličar, kakor bi obsevali solčni žarki njegovo sveto obličje. Kako se blestijo rane na njegovem poveličanem telesu, rane na rokah in nogah, njegova rana na srcu, v roki pa drži bandero v znamenje, da je vstal od mrtvih, da je vstal sam, da je vstal zmagoslavno.

Pokleknilo pred podobo od mrtvih vstalega Zveličarja, zamislimo se v to veliko skrivnost in ga prosimo danes, na drugi velikonočni praznik, ko se je Gospod dal spoznati učencema, ki sta šla v Emavs, naj nam

I. poživi pravo vero,

II. dá trdno upanje,

III. vžge prisrčno ljubezen.

I. Vera je za človeka neobhodno potrebna. Ker veliko reči človek ne more sam spoznati, sprejme jih od drugih kot resnične in verodostojne, ne da bi se mogel o njih sam natančno prepričati, toda on jim verjame, ker ima dotičnike, od katerih je to ali ono reč izvedel, za verodostojne, ki morejo in hočejo govoriti resnico. — Vera v nadnaravne resnice pa je božji dar.

Pogostokrat molimo v apostolski veri in izgovarjamo besede: »Tretji dan od mrtvih vstal.« Ali smo pa že kedaj premislili, kako skrivnost obsegajo te besede? Ko so Judje vprašali Jezusa, naj jim dokaže s čudežem, da je Bog, tedaj jim ni dal drugega dokaza, kakor da jim je prerokoval svoje vstajenje: »Hudobni in prešestni rod hoče imeti znamenje, a ne bo vam dano drugo znamenje, kakor znamenje preroka Jona.« S tem je hotel reči, da se bo z njegovo božjo naravo godilo kakor z Jonom, (ki je bil tri dni v morski ribi). Pri neki drugi priliki je dejal: »Poderite ta tempelj in v treh dneh ga bom zopet sezidal.« S tem je mislil na tempelj svojega telesa.

Vse to prerokovanje pa se je bilo izpolnilo. Ko sta prišli v soboto večer Marija Magdalena in druga Marija h grobu, je nastal velik potres. Anđel se je prikazal z nebes, odvalil je težki kamen ter jim dejal: »Ne bojte se! Vem, da iščete Jezusa, križanega. Ni ga tukaj. Vstal je namreč, kakor je dejal.«

Odvaljen je kamen. Stražniki so zbežali od groba in farizeji so jih prisilili raznesti novico, da so učenci vzeli telo takrat, ko so sami spali.

In Gospod se je prikazal apostolom in učencem ter jih je potrdil v njihovi veri. Toda sv. Tomaž, čuvši to novico, ni hotel verjeti. »Dokler ne vidim njegovih ran z lastnimi očmi in ne položim prsta v njegovo stran, ne bom verjel.« A osmi dan se prikaže Gospod tudi njemu: »Položi svoj prst v mojo stran in ne bodi neveren, temveč veren.«

In tudi dva učenca, ki sta šla v Emavs, sta sicer vedela, kar so jima povedale pobožne žene, a vendar sta o tem

še dvomila. Gospod pa se jima na poti pridruži, se ljubeznivo z njima pogovarja ter jima dokaže potrebo smrti in resnico vstajenja.

Da, vstajenje Gospodovo je podlaga naše svete vere. S svojim vstajenjem je sprical Gospod svoje božantvo in potrdil svoj nauk.

II. Vstajenje Gospodovo pa nam daje tudi trdno upanje. Upanje spremlja človeka od rojstva do smrti. Koliko upov in nad goji mladina, ko si zida gradove v oblakih, ko si slika bodočnost z najlepšimi barvami, a koliko upov in nad se nikdar ne izpolni. Ali niso naši upi podobni pogosto blestečim lučicam v močvirju? Ako pride človek do take luči in do močvirja, tedaj pade vanj in se v njem pogubi.

Pravo upanje je tisto, ki je trdno, večno, ki seže onstran groba.

Apostoli, učenci in pobožne žene so trdno upale, da bo Gospod vstal. In to upanje ni bilo prazno, ko se jim je Gospod prikazal in govoril zopet z njimi.

Tudi naše upanje ne bode prazno, ako si vtisnemo njegove rane v svoje srce. »Vem, da moj Zveličar živi in da bom tudi jaz zadnji dan vstal iz zemlje in bom gledal Boga, svojega Zveličarja v svojem mesu,« je dejal pobožni Job. »Jezus bo spremenil naše revno telo, ker ga bo upodobil po svojem častljivem telesu z močjo, s katero more vse podvreči,« pravi sveti Pavel v pismu do Filipčanov.

Ali nas ne opominja cela narava na vstajenje? Solnce zahaja, pa pride zopet veličastno izza gora; zvezde se skrijejo, pa se zopet prikažejo, cvetice uvenejo, pa spomladi zopet oživijo. »Neumnež,« pravi sv. Pavel, »kar ti seješ, ne oživi, ako poprej ne umrje.«

Jezusovo vstajenje bodi zastava in predpoda našega vstajenja, bodi ono trdno in sladko upanje, ki naj nas spremlja do groba, ki bo pa ozelenelo šele onstran groba.

III. Vstajenje Gospodovo pa nam vžiga tudi prirčno ljubezen.

Ljubezen je najvišje in najplemenitejše čuvstvo človeškega srca. Marsikdo bi moral popolnoma obupati, ko je spoznal svet v vsej ničemurnosti in praznoti, v vsej hinavščini in licemerstvu in nizkotnem mišljenju, ko bi moralo ostati njegovo srce prazno brez ljubezni. A prava ljubezen tudi s smrtjo ne premine.

Kako so se razveselile pobožne žene, ko so Gospoda zopet videle, zopet zrle v njegovo milo obličje, zopet čule njegov glas in se z njim zopet pogovarjale.

Ta ljubezen bode tudi naša ljubezen, ako pomislimo, kakor pravi sv. Pavel, da je »Kristus vstal zavoljo našega opravičenja«. Vstal je iz ljubezni do nas, da bi dovršil delo svojega odrešenja in vžgal v nas zopet ono ljubezen, katera je bila ugasnila po grehu.

Ta ljubezen ne bo samo golo prazno čuvstvo, temveč bode postala dejanje, ako smo pripravljeni za Gospoda tudi kaj poprpeti in pretrpeti.

Vstajenje, kako veličastna misel! Ko je človek spoznal, kako minljivo in spremenljivo je vse na svetu, kako vodijo svet trije veliki nagoni, poželjenje oči, poželjenje mesa in napuh življenja, ko je prišel do velikega spoznanja, da pa vse te zemske dobrrote ne morejo rešiti človeškega srca, ko je raztrgal vezi in okove, s katerimi je bil zvezan na rokah in nogah, in ko je odvalil težki kamen, kateri je težil njegovo srce, in ko je obrnil zopet oči proti nebesom, tedaj je vstal.

Kako žalostne, otožne so bile pač pobožne žene, ko so šle k božjemu grobu; njihova žalost se je pa izpremenila v neminljivo veselje, ko jim angel oznani radostno novico, da je Gospod sam veličastno vstal od mrtvih. Kako sta se razveselila učenca, ko sta spoznala, da je bil Gospod Zveličar njun spremljevalec!

Pohitimo tudi mi danes tja k božjemu grobu in pomislimo, kaj da pomeni odprti grob in kaj angel, stoječ ob grobu. Pohitimo tudi mi tja k božjemu grobu in si odtrgajmo tri cvetke: pravo vero, trdno upanje in prisrčno ljubezen. Naj nas spominjajo vsekdar na veliko skrivnost vstajenja, potem bomo tudi mi prišli do velikega spoznanja: in postale nam bodo vsaj nekoliko jasne besede, katere sem dejal v začetku: Gospod je res vstal, aleluja. Amen.

Fr. P.

Bela nedelja.

1. Česa se učimo od sv. apostola Tomaža.

Ker si me videl, Tomaž, si veroval;
blagor njim, ki niso videli, pa so verovali.
Jan. 20, 29.

Nekdaj je živela in klila v naših krajih živa vera. Ljudje so sicer imeli, kakor vedno, svoje napake, toda vere se niso dotaknili. Dandanes je grozen razkol. Ljudje imajo za merilo vere svojo omejeno pamet, in to merilo polagajo na Boga, na Cerkev, na verske resnice; kakor da bi bila človeška misel tudi božja misel, človeška pota tudi božja pota. Eden je poln čuvstvanja in ne more verjeti, da Bog smrtni greh kaznuje z večnim peklom. Drugi presoja vse z zgodovinskega stališča in ne more razumeti, da je papeštvo božja ustanova. Naravoznanec smatra za resnico samo naravne postave, čuda ima za nemogoča. Verski dvomi so na dnevnem redu, mladina jih je polna. Mlado in staro hodi pot apostola Tomaža, ki ni hotel verjeti, da je Jezus res

vstal. Tri leta je bil v njegovi družbi, poslušal njegove blažene nauke, gledal velikanska čuda. Soglašal je s Petrom, ko je ta podal slovesno izjavo: »Ti si Kristus, sin živega Boga!« Sedaj pa pozabi vse in pravi, da ne veruje v vstajenje Gospodovo. Dokazov veličastnega vstajenja je bilo dovolj. Magdalena mu je rekla: Povedala sta mi dva angela pri grobu, da je res vstal. In pozneje sem ga sama videla na vrtu in se oklenila njegovih rok. Poklical me je po imenu.« Videli in čuli sta ga tudi dve drugi ženi. Peter se oglasi in pravi: »Tudi meni se je prikazal.« Učenca iz Emavs sta povedala, kako sta ga spoznala pri lomljenju kruha. Njegovi tovariši so pripovedovali, da je prišel k njim pri zaprtih durih, da je jedel z njimi. — Vse ni nič pomagalo, Tomaž je ostal trdovraten in osem dni je trdil, da ne verjame, dokler se tudi njemu ne prikaže Jezus in mu dovoli dotakniti se njegovih ran. To je bilo jako predržno. Tomaž ni zadovoljen z dokazi vstajenja, ki mu jih je podal ljubi Bog, on zahteva novih. To res ni bilo lepo, Tomaž je s tem ravnanjem žalil svojega dobrega Učenika, žalil pa tudi svoje dobre tovariše.

Toda nikar se ne jezimo nad njim; Bog je pripustil, da so apostoli dvomili, da je bil neverjeten zlasti Tomaž, ker sedaj ne bo nihče mogel reči, da so bili apostoli lahkoverni ljudje, katere je lahko vsakdo premotil. Ravno nasprotno: težko je bilo prepričati apostole, verovali so šele potem, ko so sami videli, se sami prepričali, sami vse natančno preiskali. Nobena stvar v sv. pismu ni tako jasno dokazana, kot vstajenje Gospodovo. Pa zakaj? Vstajenje je podlaga krščanske vere; od njega zavisi, je-li Kristus Sin božji, je-li on učenik resnice, je-li on naš pravi Zveličar. Vstajenje Gospodovo je tako важно, da sv. Pavel naravnost trdi: »Ako Kristus ni vstal, zastonj je naša pridiga, zastonj vaša vera.« (I. Kor. 15, 14.) Kristus je pa zares vstal; do tega popolnega prepričanja nam pomaga apostol Tomaž. Zatorej pravi sv. Avguštin: Več nam je pomagal Tomaž s svojo nevero, nego drugi apostoli s hitro vero. Zakaj po tem, kar bomo kmalu čuli, ne more biti nobenega dvoma več, da je Kristus res vstal, da je torej božji Sin, božji je njegov nauk, božja njegova Cerkev.

Tomaž je hodil te dni nekako svoja pota; ko se je Jezus prikazal deseterim, njega ni bilo zraven. Toda tekom tedna se je pomiril, občeval je zopet s svojimi tovariši in spoznal, da vendar ne gre njihovo izpričevanje kar tako zametavati. Postal je zamišljen in srce se je nagnilo k resnici.

Osem dni po Gospodovem vstajenju so se bili apostoli zopet zbrali v dvorani, in sicer so zaklenili duri iz strahu pred Judi. Tomaž je bil z njimi. Apostoli molijo, se posvetujejo, kaj in kako, v tem hipu stoji sredi med njimi Jezus in jih pozdravi z lepimi besedami: Mir bodi z vami! — Gospod Jezus, ki je vedel,

kake pomisleke ima Tomaž zoper njegovo vstajenje, mu ljubeznivo reče: »Položi svoje prste semkaj in poglej moje roke; stegni svojo roko in položi jo na mojo stran in ne bodi neveren, ampak veren.« — Tomaž je bil v zadregi, bil je prestrašen in osramočen, toda nič ni pomagalo. Peter se je tudi pri zadnji večerji branil, da bi mu Jezus ne umival nog, vendar se je moralo zgoditi. Tudi Tomaž je moral ubogati in se z rokami dotakniti Jezusovih svetih ran. Pred Tomažem torej ne stoji prikazen, marveč pravi človek, Kristus-Gospod, ki je malo prej visel in umrl na lesu križa.

O kako dober je Jezus, ki ugotovi zahtevam dvomljivca Tamaža, se izkaže dobrega pastirja, skrbnega zdravnika, ki je prišel ozdravit bolne, poučiti zmotene, tolažiti žalostne. Tlečega stena ne ugaša, nalomljene bilke ne pokonča, marveč vsem kliče: »Učite se od mene, ker jaz sem krotak in ponižen iz srca.« Posnemajmo božjega Učenika! Če je kdo slaboten v veri, če se kdo upira našim načrtom, ne odbijajmo ga, ne zametujmo ga, marveč prijazno in potrpežljivo ravnamo ž njim, molimo zanj in izkušajmo ga pridobiti za dobro stvar.

Kaj stori Tomaž, ko se prepriča, da Jezus res stoji pred njim, da je vstal od mrtvih? Pred njega poklekne in zakliče: »Moj Gospod in moj Bog!« — Moj Gospod si ti, tebe spoznam za svojega Gospodarja, tebi se posvetim, tebi uklonim svoj razum, vse verujem, kar si ti učil. Ti si pa tudi moj Bog, Sin božji, z Očetom in Svetim Duhom enega bitja in ene narave, moj Zveličar, ki si me odrešil s svojo drago krvjo na lesu križa.

Kadar nas nadlegujejo verski dvomi, pokleknimo tudi mi v duhu pred Gospoda, in recimo s Tomažem: Moj Gospod in moj Bog! Verno in ponižno se uklonim resnicam, ki si jih razodel. Tvoje vstajenje mi je dokaz, da si ti pravi, živi Bog, ki ne moreš ne goljufati ne goljufan biti. Ti imaš besede večnega življenja. Spoštovati in ljubiti hočemo tudi sv. Cerkev, ki si jo postavil za svojo namestnico na zemlji, ona nezmotljivo hrani pristni tvoj nauk. — Bog tirja od nas, da mu zaupamo, da ga ne onečastimo z brezverstvom ali verskimi dvomi in omahovanjem, da ne vprašujemo, kako je to mogoče, kar je Bog razodel. Prava vera je v tem, da človek spoštljivo sprejme božje razodetje, četudi vsega ne ume, zakaj in kako. Kdor zaupa Bogu in tudi živi po veri, ta bo kmalu premagal vse dvome, luskine mu bodo padle izpred oči in verske resnice mu bodo jasno stale pred očmi.

Ko se je vse to izvršilo, se Jezus še enkrat obrne k Tomažu in mu da krasen, zveličaven nauk: Tomaž, ti veruješ, ker si videl; blagor njim, ki niso videli, a vendar verujejo! — Gospod loči pojma: videti in verovati. Kar vidim, tega mi ni treba verovati, to vem, ker sam vidim. Da mene verniki poslušajo, mi ni treba verovati, to sam vidim. Da je sedaj dan, sam vidim, ni treba verovati. Da biva Avstralija, tega pa sam nisem pre-

pričan, to moram verovati tistim, ki so videli. Boga ne vidim, Jezusa v presv. zakramentu ne vidim, vendar oboje verujem, ker mi je bilo oboje razodeto po Jezusu, ki je pravi Bog, sam večna resnica, ki ne more nikogar goljufati, pa tudi sam ne more biti goljufan. Verovati se torej pravi, nekaj za resnico sprejeti na veljavo verodostojne osebe. Vse na svetu sloni na veri. Otrok mora verovati učitelju, sicer se ne bi nikdar naučil brati ali pisati. Brez vere je izobrazba nemogoča, ker to, kar je svet dosedaj dognal, nam prihaja v korist le tedaj, ako verujemo drugim. Čim verjetnejša je oseba, tem lažja je vera; Kristus je Bog, tedaj ima naša vera najtrdnjšo podlago. Na nobenega človeka se ne moremo zanesti v toliki meri, kakor na Kristusa-Boga. Celo naši čuti nas lahko goljufajo, Kristus nikdar. Ako tedaj verujemo njemu, velja tudi nam oni blagor, ker ne vidimo, a vendar verujemo.

Dokazov za Kristusovo božanstvo je dovolj: 1. njegovo življenje, ki je bilo tako popolno, da je mogel zaklicati svojim nasprotnikom: Kdo izmed vas mi zamore očitati greh? 2. njegov nauk, ki je tako vzvišen in čist, da mu nihče na svetu ne najde hibe; 3. njegove prerokbe, ki so se vse izpolnile do pičice; 4. njegovi čudeži, ki se nikadr in nikoli ne dajo razlagati naravnim potom; 5. njegovo vstajenje, ki je največji čudež, popolnoma dognan, sedaj še enkrat potrjen po apostolu Tomažu. Tomaž je lahko veroval, ker je videl; mi nismo videli, zato je pa naše zasluženje tem večje.

Naša vera se torej opira na evangelijska dejstva, kajti sv. Janez, ki opisuje izpreobrnjenje sv. Tomaža, konča svoj evangelij takole: »To je pisano, da verujete: Jezus je Kristus, Sin božji, in da imate verujoči življenje v njegovem imenu« (Jan. 20, 31).

P. Hugolin Sattner.

2. O trojnem miru.

(Osnova govora.)

Mir vam bodi.

Jan. 20, 31.

Trikrat je pozdravil Gospod svoje učence z besedami: »Mir vam bodi,« da bi nas s tem opomnil na trojni mir, ki nam je potreben. In sicer:

I. Mir z Bogom: »Velik mir imajo, kateri ljubijo tvojo postavo« (Ps. 118, 165).

II. Mir z bližnjim: »Ako je mogoče, kakor je pri vas, imejte mir z vsemi ljudmi« (Rim. 12, 18).

III. Mir s samim seboj: »In vedel boš, da ima mir tvoja hiša« (Job 5, 24).

I. Tri reči so potrebne, če hočemo imeti mir z Bogom:
 1. Strah božji: »Venec modrosti je strah Gospodov, ki da popoln mir in sad zveličanja« (Sir. 1, 22).

2. Zaupanje v Boga: »Mir boš ohranil, ker smo v te zaupali« (Iz. 26, 3).

3. Izpolnjevanje božjih zapovedi: »O da bi bil gledal na tvoje zapovedi, tvoj mir bi bil kakor potok« (Iz. 48, 18).

II. Glede na mir z bližnjim so tri reči potrebne človeku, ki ga hoče imeti:

1. Da dela vedno to, kar Bogu ugaja: »Če človekova pota Gospodu dopadejo, bo tudi njegove sovražnike k miru obrnil« (Preg. 16, 7).

2. Da nobenemu ne dela krivice: »Velik mir imajo, kateri ljubijo tvojo postavo« (Ps. 118, 165). Postava božja pa zahteva, naj ne delam drugim tega, kar nočemo, da bi drugi nam storili.

3. Da vsem dobro storijo: »Slava pa in čast in mir vsakemu, kateri dobro dela« (Rim. 2, 10).

III. Tudi v dosego miru s samim seboj so potrebne človeku tri reči:

1. Da se popolnoma Bogu podvrže: »Podaj se mu tedaj in imej mir« (Job. 22, 21).

2. Da vedno ohrani dobro voljo: »In mir ljudem na zemlji dobre volje« (Luk. 2, 14).

3. Da z modrim duhom vodi dušo in telo. »Modrost duha pa je življenje in mir« (Rim. 8, 6).

Po D. Thom. Aqu. Serm. Dom. — A. T.

Govor pri procesiji na dan sv. Marka.

Trojni vzrok neuspešnosti naših prošenj.

In jaz vam povem: Prosite in se vam bo dalo, iščite in boste našli, trkajte in se vam bo odprlo.

Luk. 11, 9.

Kaj si pač mislite, predragi v Kristusu, če današnje besede Gospodove primerjate s svojo vsakdanjo izkušnjo? Ali ne pravi Zveličar v evangeliju, da treba le prositi in se sprejme, le iskati in se najde, le trkati in se odpre? Da, še več; to celo zatrjuje slovesno, rekoč: »In jaz vam povem;« jaz, ki sem pravi Bog, večna Resnica, ki ne morem goljufati, ne goljufan biti. Kako se s tem Gospodovim zagotovilom ujema vaša izkušnja? Ali res vedno sprejmete, ko prosite, ali res zmeraj najdete, ko iščete, ali se vam res vsekdar odpre, ko trkate? Vsi mi odgo-

vorite, da ne. Kaj je temu krivo? Zakaj ima naša molitev redkokrat tisti uspeh, tisti učinek, ki ga ji pripisuje sv. pismo? Odgovorim vam in rečem: Naše molitve in prošnje niso zato mnogokrat uslišane, ker le redkokrat 1. prosimo Boga kot svojega Očeta in prijatelja; 2. iščemo predvsem božje kraljestvo in 3. trkamo vztrajno. — To so tisti trije vzroki, zaradi katerih naša molitev nima zaželenega uspeha. Naj jih danes razložim v naslednjem nekoliko natančneje!

I. »Prositate in se vam bo dalo.« — Resnično, Bog je najdobrotljivejši in najljubeznivejši Oče, toda le tistim, ki so njegovi pobožni otroci, ki ga zvesto ljubijo. Če ste pa, preljubi v Gospodu, njegovi nepokorni otroci, njemu nezvesti prijatelji, prosite zaman, so vaše prošnje brezuspešne. Ako hočete torej od Boga kaj sprejeti, ga morate imeti za Očeta in prijatelja; le pod tem pogojem hoče uslišati vašo molitev. To nas uči Kristus sam v očenašu, ko veli, da moramo opravičeno klicati Boga »Oče naš«. Bog mora biti torej naš Oče in mi vsled tega njegovi dobri otroci, kajti le tako je gotovo, da nam ne bode dal namesto kruha kamna, namesto ribe kače, namesto jajca škorpijona, ampak tisto, za kar ga prosimo. — Nadalje pravi Zveličar v neki priliki, da kdor želi s prošnjo kaj doseči, se mora z njo obrniti do prijatelja. Kaj hoče učiti s temi besedami drugega, nego da je prvi in najpotrebnejši pogoj uslišanja, da imamo Boga za Očeta in prijatelja?

Sedaj pa preiščimo, dragi verniki, vaše molitve! Kaj mi odgovorite, če vas vprašam: Ali ste dosedaj opravljali svoje molitve vedno v stanu milosti? Ali ste bili vedno nedolžni otroci in zvesti prijatelji božji, kadar ste Boga kaj prosili? Vaša vest mi odgovarja namesto vas, da ste bili mnogokrat omadeževani s smrtnimi grehi, ko ste k Bogu klicali »Oče naš«. Kaj se potem čudite, če so bile vaše prošnje zastonj? Saj vendar veste, da naravnost pravi sv. pismo: »Grešnikov Bog ne usliši« (Jan. 9, 31). — Vi niste imeli Boga za Očeta in prijatelja in zavoljo tega vam ni dal, za kar ste ga prosili.

II. »Iščite in boste našli.« — Pa kaj iščete, da boste gotovo našli? Ni dvoma, da smemo pri Bogu iskati z molitvijo vse, kar ni slabo, grešno, hudobno. A nikdar in nikjer se ni Bog zavezal, da bomo pri njem nepogojno našli prav vse, kar bomo iskali. Sicer pravi Zveličar v današnjem evangeliju: »Iščite in boste našli,« toda še v prav istem poglavju evangelija nam tudi naznani, kaj naj iščemo. Ko uči učence in po njih nas svojo nebeško molitev, poudarja, naj prosimo Boga, da bi se njegovo ime posvečevalo, da bi prišlo k nam njegovo kraljestvo, da bi se vedno zgodila njegova volja, da bi nam odpustil grehe itd. Ali čujete, kaj hoče Bog, da pri njem iščemo v molitvi? In

prav to uči Kristus tudi pri sv. Matevžu (6, 33), kjer pravi: »Iščite najpopreje božje kraljestvo in njegovo pravico.«

Kako je pa z vašo molitvijo, predragi? Ali iščete pač vedno v njej božjo čast in svojo večno srečo? Ali niste večinoma tako zelo zatopljeni v časno, zemeljsko, posvetno, da skoraj ne iščete pri Bogu drugega, nego to? Kaj obsega vaša molitev? V njej prosite in iščete zdravja, katero pogrešate že dalje časa, ali iščete rešitve križa, ki vas tlači, ali dolgo življenje svojega dobrotnika ali preskrbo svojih otrok ali dosego dobre službe, skratka, večinoma iščete le časne darove in koristi. To sicer res ni prepovedano, a za take časne potrebe, telesne koristi, zemeljsko srečo je v očenašu odločena le ena sama prošnja, ki pa zadostuje, namreč: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh.« Prvo in glavno, kar moramo iskati, je čast božja, kes nad svojimi grehi in njihovo odpuščanje, milost božja, krščanska pravičnost, srečna smrt, skratka: kraljestvo božje in njegova pravica. Kdor bo to iskal v molitvi, bo sigurno tudi našel.

III. »Trkajte in se vam bo odprlo.« — Tretji pogoj, katerega moramo izpolniti, ako hočemo, da bo naša molitev uspešna, je, da trkamo. Kaj hoče Kristus povedati s to besedo? Reči hoče, da mora biti naša molitev goreča, pristrčna, vztrajna ali z eno besedo: silna. Da je temu res tako, spoznamo iz prilike Gospodove. Ako pride ob polnoči prijatelj k tebi, pravi Gospod, ki je vsled potovanja truden in lačen in ti mu nimaš z ničimer postreči, kaj ti je storiti? Pojdi k enemu svojih prijateljev in glasno kliči pri vratih: Prijatelj, posodi mi tri kruhe, kajti obiskal me je dober prijatelj, ki je zelo utrujen in lačen, a jaz nimam ničesar, s čimer bi mu postregel. Zato se obračam do tebe; pomagaj mi ti iz zadrege! Morda ti bo ta prijatelj, ki ga prosiš, odgovoril: Zakaj me nadleguješ ponoči? Jaz in moji ljudje že počivamo; jaz vendar ne bom sedaj vstajal in ti šel kruha dajat. Pa če ti tudi tako poreče, ne izgubi poguma, ampak trkaj nadalje na njegova vrata. In jaz sem ti porok, pristavi Gospod, da, če ti tudi ne bo dal vsled prijateljstva, ti bo pa vendarle dal vsled tvoje sile. Ravnotako moramo, nadaljuje Zveličar, tudi mi prositi Boga. Biti moramo silni v svojih molitvah in prošnjah in Bog bo nam dal, za kar ga prosimo.

Ako me morda sedaj vprašate, dragi verniki, v čem je pravzaprav sila v molitvi, vam odgovorim: V tem, da je vaša molitev prav goreča, pristrčna, vztrajna. Da, taka molitev kar nekako primora Boga, da jo usliši. Svetopisemski zgledi naj nam to dokažejo!

Ana, pobožna žena Elkanova, je žalostna zaradi svoje nerodovitnosti in ne more vsled žalosti ne jesti, ne piti, ker mora prenašati toliko zaničevanj in zasramovanj. V svojem

žalostnem položaju gre v tempelj, kjer zdihuje, joka in moli. In glejte, kaj doseže s svojo silno molitvijo! Postane rodovitna, spočne in rodi otroka, svetega otroka, poznejšega preroka Samuela. (I. Kralj. 1.) — Drug zgled! Neka poganska Kana-nejka izprosi od Jezusa zdravje svoji hčeri. Pa kako? S silno prošnjo. Izpočetka je Gospod noče uslišati, dasiravno celo apostoli prosijo zanjo. Ker pa žena le ne neha prositi, doseže naposled s svojo gorečo, vztrajno prošnjo, da jo Zveličar usliši. (Mat. 15.) — Kako je nadalje s slepim v Jerihi? Ali ne dobi tudi on svojega vida, ker tako silno prosi Jezusa? »Jezus, sin Davidov, usmili se me,« tako kliče in prosi neprenehoma. In bolj ko mu branijo, naj ne bo tako silen, bolj prosi. In glejte, Jezus ga slednjič usliši! (Mark. 10.) — Naj zadoščajo ti zgledi izmed mnogih drugih, ki dokazujejo, da v resnici Bog silno molitev nekako mora uslišati.

Ali je tudi vaša molitev vedno tako goreča, tako prisrčna, tako vztrajna, prelubi v Kristusu? Ali ne morate nasprotno priznati, da se v cerkvi pri molitvi dostikrat okoli ozirate, da ste prostovoljno razmišljeni, da je vaše srce popolnoma mrzlo? Ali ni res, da pri procesijah sicer brez prenehljaja molite, pa tudi brez pobožnosti, brez zbranega duha, brez gorečnosti? Ali morete tajiti, da imate, ko doma molite, sicer molek ali molitveno knjižico v rokah, da pa tudi hočete vedno vse videti, kaj se okoli vas godi, hočete slišati, kaj drugi govorijo, da, celo pretrgate z nepotrebno govorico svojo molitev, tako da naposled ne veste, kje ste v molitvi obstali in kaj vam je še moliti? Ali se to pravi moliti goreče, prisrčno, vztrajno, silno? Ali niste marveč ono ljudstvo, nad katerim toži po preroku Gospod: »To ljudstvo me časti le z ustnicami, njih srce pa je daleč od mene?« (Iz. 29, 13). Vi molite tako le z ustmi, z besedami, ne pa, kakor bi morali, z duhom, z mislimi, s srcem. Ali se je potem čuditi, če ne dosežete ničesar? »Kako moraš zahtevati,« pravi sv. Ciprijan, »da bi te Bog poslušal, če še sam sebe ne poslušáš?«

Turki in pogani kar na zemljo popadajo pred svojimi bogovi; mi kristjani naj bi pa niti s srcem ne molili? O sramote! Kako vztrajno prosite ljudi, če hočete od njih doseči kaj potrebnega, koristnega! Kako premišlujete, katerih besed, kakih izrazov bi se posluževali, katere korake bi storili, da bi bili gotoveje uslišani! Od Boga hočete pa vse doseči le z mlačno, površno molitvijo? Prosimi ga morate goreče, prisrčno, iskreno, vztrajno, potem smete upati na uslišanje. Ako boste tako trkali, se vam bo gotovo odprlo, kajti taka molitev je ključ v nebesa.

Razložil sem vam, predragi, tri pogoje dobre molitve. Boga morate prositi kot Očeta in prijatelja, iskati morate predvsem kraljestvo božje in njegovo pravico in trkati morate silno.

Le ako boste pri svojih prošnjah izpolnili vse te tri pogoje, smete pričakovati, da se vam bo dalo, za kar prosite, da boste našli, kar iščete in da se vam bo odprlo, ko boste trkali. Amen.
Po P. R. Graserju O. S. B.: K. Čik.

Druga nedelja po veliki noči.

1. Lastnosti pravih Jezusovih ovac.

Jaz sem dobri pastir in poznam svoje ovce in moje poznajo mene.

Jan. 10, 14.

Prelepo sliko dobrega pastirja nam je naslikal Jezus Kristus v današnjem sv. evangeliju. Tak dobri pastir je on sam. Le poglejmo, kakšen mora biti pravi pastir v sredi svojih ovac. Ko pokliče pastir svoje ovce, one spoznajo njegov glas. Pastir gre pred njimi in ovce mu sledijo. On jih dobro pozna, vodi jih na dobro pašo in varuje pred divjimi zverinami. — Kaj stori, če se katera izgubi? Popusti vse druge, skrbno išče izgubljeno ovco, dokler je ne najde. Ko jo najde, jo zadene vesel na svoje rame in jo prinese k čredi.

S takim skrbnim, dobrim pastirjem se primerja Jezus Kristus. Ob njegovem času so bili ljudje podobni razkropljeni čredi brez pastirja in čuvaja. In glejte, iz ljubezni do teh izgubljenih ovac je postal Jezus človek, da je mogel dati celo življenje za svoje ovce, za ljudi. — Povsod jih je vabil k sebi, rekoč: »Pridite k meni vsi, ki ste obteženi in jaz vas pokrepčam!« In mnogi so sledili njegovemu vabilu. Prvi so bili apostoli in učenci, za temi so mu sledili še drugi. In kako je skrbel zanje! Povsod je hodil pred njimi z dobrim zgledom. In nazadnje je dal celo svoje življenje na križu, da bi jih rešil večnega pogubljenja. In še dandanes je on naš dobri pastir. Z nebes gleda na vsa naša dejanja in nehanja. On pozna naše misli, pozna naše potrebe. On je tolažnik žalostnih in zapuščenih, izkušanih in umirajočih. Še dandanes hrani svojo čredo z nebeškimi nauki, še dandanes se daruje pri sveti maši za svoje ovce, jih podpira v dobrem po svetih zakramentih. Svoje meso in kri jim daje zauživati in piti v zakramentu sv. Rešnjega Telesa. Tako je tedaj Jezus Kristus še dandanes naš dobri, zvesti pastir, mi pa smo njegove ovce. Veste pa, da nosijo ovce znamenja na sebi, po katerih se jih pozna, čigave so. — Tako nosijo tudi prave Jezusove ovce, pravi kristjani, znamenja na sebi, po katerih jih razločujemo od drugih. Znamenja pravih Jezusovih ovac, pravih kristjanov, hočem vam danes naštet.

a) Na ovcah občudujemo najprej njih krotkost. Ovca ne rabi v svojo obrambo nobenega orožja; ne bije z rogov, ne s kopiti, ne trga z zobmi. Zato tudi pravi neka pravljica: Ko se je jagnje pritožilo napram Stvarniku, češ, da mu ni dal nobenega orožja v obrambo, mu je Stvarnik odgovoril: »Krotkost sem ti dal, da se z njo braniš.« Zato je tudi krotkost prvo znamenje, po katerem se pozna pravo Kristusovo ovco, pravega kristjana. Dobri pastir Jezus Kristus je rekel sam: »Učite se od mene, ker sem krotak.« Obljubil je tistim, ki so krotki in ne sovražijo, ne preklinjajo svojega bližnjega, nebeško kraljestvo, rekoč: »Blagor mirnim in krotkim, ker njih je nebeško kraljestvo.« Če torej sovrašiš, preganjaš, preklinjaš svojega bližnjega, je to znamenje, da nisi dobra Kristusova ovca.

b) Znana je tudi potrpežljivost pri ovcah. Ovca se ne oglasi celo, ko jo zakolješ. Tako pridemo tudi mi k nebeškemu pastirju le po poti potrpežljivosti. Žalosti in uboštvu na tem svetu sledi večno veselje in bogastvo po smrti, seveda le tedaj, če potrpežljivo prenašamo svojo žalost in uboštvu, svoje križe in nadloge. Vsakdo ima razne priložnosti, ob katerih pokaže svojo potrpežljivost. Včasih se slišijo besede: »Kaj sem hudega storil, da moram prenašati toliko razžaljenja?« Povej to, ljubi kristjan, svojemu dobremu pastirju Jezusu Kristusu, in on ti bo odgovoril: »Kaj sem pa jaz hudega storil, da sem pretrpel toliko bolečin, toliko zaničevanja in nazadnje sramotno smrt na križu?« Če je torej najdobrotljivejši, najnedolžnejši Jezus toliko pretrpel, trpimo tudi mi grešniki iz ljubezni do njega. Potrpežljivost nam je potrebna zlasti v izkušnjavah. Bog pripusti izkušnjave z namenom, da sami sebe premagujemo in si tako nabiramo zasluženje za nebesa. Toda Bog nas ne izkuša več, kakor moremo prenašati. Sv. Pavel je imel velike izkušnjave zoper sveto čistost in je prosil Boga, da bi ga rešil teh izkušnjav. Bog mu je pa rekel: »Zadostuje ti moja milost, ker moč se v slabosti popolnoma izkaže.« S potrpežljivostjo v izkušnjavah postanemo podobni božjemu jagnjetu Jezusu Kristusu.

c) Tretje, kar opazujemo na ovci, je to, da ni prevzetna. Ponižno, pohlevno, brez hudobije hodi okrog. Ponižnost je tudi znamenje pravih Jezusovih ovac. Ubogi v duhu, ponižni ljudje, so prvi, katere Bog blagruje in jim obeta nebeško kraljestvo. Kdor se ponižuje, bo povišan, kdor se povišuje, bo ponižan. Zakrknjenost v prevzetnosti, napuhu je gotovo znamenje večnega pogubljenja, ker prevzetnim se Bog ustavlja, ponižnim pa daje svoje milosti.

Če hočeš tedaj vedeti, ali si prava Kristusova ovca ali ne, poglej v svoje srce, je li polno prevzetnosti in samoljubja, poglej, ali se povzdiguješ nad druge in zaničuješ svojega bližnjega.

č) Ovce dobro poznajo glas svojega pastirja, se ga veselijo, ga poslušajo, bodisi da jih pelje k vodi, na pašo,

v hlev k jaslím, bodisi da jih svari pred kako nevarnostjo ali prepadam. Tako se obnašajo tudi prave Jezusove ovce, pravi kristjani, ko jih kliče najvišji pastir ali njegovi služabniki, duhovniki. In prave Kristusove ovce, pravi kristjani, se veselé božje besede, si jo vzamejo k srcu in živijo po njej. Če se jih svari pred grehom, ubogajo, ker vedo, da jim pastir le dobro želi in hoče. In to je ravno posebno znamenje, po katerem se ločijo Jezusove ovce od drugih. Jezus, dobri pastir, pravi sam: »Moje ovce poznajo moj glas, ga poslušajo in vekomaj se ne izgubijo.«

Pa kako je to, da ne poslušajo vse ovce njegovega glasu, ampak samo tiste, ki so njegove?

Mislite le na Jude. Tri leta so poslušali Jezusov glas, njegove nauke, a teh naukov niso hoteli poslušati. Zakaj? Jezus nam sam na to odgovori, rekoč: »Vi ne poslušate božje besede, ker niste iz Boga!« Tako je namreč on govoril Judom. Vsakdo namreč le to rad posluša, kar je zanj, kar njemu ugaja.

Tako n. pr. bi lahko dolgo pridigal in govoril o čistosti razuzdancem in nesramnežem, a to jim ne gre v glavo. Prevzetnežu lahko dolgo pridigaš o ponižnosti, a to mu je zoprno. Povej skopuhu in stiskavcu, naj se usmili svojega revnega bližnjega, ker »blagor usmiljenim, ker bodo dosegli usmiljenje« — vsaka beseda je kakor bob ob steno. In tako je z drugimi grešniki.

Prav je torej imel naš Zveličar, ko je rekel Judom, ki niso hoteli poslušati njegovih naukov: »Vi niste iz Boga, ker ne poslušate mojih naukov; vi ste od hudobnega duha, ki je lažnik že od začetka in oče laži.«

Torej na tem se poznajo tudi Jezusove prave ovce, pravi kristjani, ako poslušajo njegov božji glas, ako se radi udeležujejo službe božje ob nedeljah in praznikih, ob katerih imajo priložnost poslušati božjo besedo, ki jo oznanjujejo njegovi namestniki. Najvišji pastir Jezus Kristus je rekel svojim apostolom: »Kdor vas posluša, mene posluša, kdor vas zaničuje, mene zaničuje.«

d) Ovce imajo lastnost, da bežijo pred volkom ali pred kako živaljo, ki mu je podobna. Ravno tako je znamenje prave Kristusove ovce, ako se boji in beži pred tem, kar je zoper božjo postavo, ako se boji in beži pred grehom in pred tem, kar pripravi v greh, pred grešno priložnostjo. — V nevarnost večnega pogubljenja se postavlja kristjan, ako se tjavendan pogrezuje v razne pregrehe, ako išče morda nalašč grešne priložnosti in slabe družbe. Taki nosijo na čelu vtisnjeno znamenje pogubljenja, niso božje, ampak hudičeve ovce.

e) Ovca tudi veliko koristi človeku. Redi ga s svojim mesom in ga oblači z volno. Ovca ima dve suknji, in ko je ostrižena, da eno suknjo tistemu, ki je nima, in sicer boljšo in gorkejšo, zase obdrži slabejšo. Tako naj ravna tudi prava Kri-

stusova ovca, pravi kristjan. Bližnjemu naj dobro stori, lačne naj nasituje, žejne napaja, nage oblači. Po svojih močeh naj vsakdo koristi bližnjemu, kjer le more. Nihče naj ne govori: Kaj je meni mar ta ali oni? Drug drugega moramo poučiti in spodbujati k dobremu. Kdor ni radodarnih in usmiljenih rok do potrebnega bližnjega, ta ne bo stal na sodnji dan na strani dobrega pastirja Jezusa Kristusa, ampak bo prištet med pogubljene.

To so torej znamenja, po katerih se ločijo Kristusove ovce od drugih. Krotkost, potrpežljivost, ponižnost, veselje do božje besede in službe božje, strah pred grehom in usmiljenost do bližnjega.

Ako nimamo na sebi teh znamenj, nismo prave Kristusove ovce in na sodnji dan nas ne bo postavil pravični sodnik in pastir Jezus Kristus na svojo desnico, med izvoljene, ampak na levico, med zavržene, česar nas pa varuj usmiljeni nebeški sodnik in najvišji pastir Jezus Kristus. Amen. **Otilij Medveš.**

2. Dobri pastir.

(Osnova govora.)

Dobri pastir da svoje življenje za svoje ovce. Jan. 10, 11.

Veliko pomenljivega je zapopadenega v teh kratkih besedah našega Gospoda Jezusa Kristusa. Zveličar nam v njih kaže:

I. Veliko svojo dobrotljivost: »Dobri pastir da . . .«

II. Veliko svojo ljubezen: »Da svoje življenje za svoje ovce.«

III. Da moramo biti mi res ovce Kristusove.

I. Trojna je dolžnost dobrega pastirja:

1. Ovce braniti; tako nas Kristus brani pred levi in volkovi, t. j. pred hudobnimi duhovi in pred krivoverci: »Ne bodo pogubljene vekomaj in nihče jih ne bo iztrgal iz moje roke« (Jan. 10, 28).

2. Voditi jih na dobro pašo. Tudi Kristus pase svoje ovce na dobri paši svetega pisma, milosti božje in slave v nebesih. »Po najboljših pašah jih bom pasel in po visokih gorah Izraelovih bodo njih pašniki« (Eceh. 34, 14).

3. Skrbno iskati izgubljene ovčice: »Kateri človek izmed vas, ako ima sto ovac in eno izmed njih izgubi, ne popusti devetindevetdeseterih v puščavi in ne gre za izgubljeno, dokler je ne najde?« (Luk. 15, 4.)

II. Neizmerno ljubezen do nas kaže Kristus:

1. S tem, da nam je dal svoje telo v jed: »Vzemite in jejte, to je moje telo« (Mat. 26, 26.)

2. Dal nam je svojo lastno kri v pijačo: »Pijte iz njega vsi, zakaj to je moja kri« (Mat. 26, 27, 28).

3. Da bi nas odrešil, je dal za nas svoje življenje: »Svoje življenje dam za svoje ovce« (Jan. 10, 15).

III. Krasno primerja Gospod svoje vernike z ovcami. Kakor namreč:

1. Ovce nikomur nič žalega ne store, tako naj bi tudi mi nikomur ne škodovali: »Ljubezen ne misli hudega« (I. Kor. 13, 5).

2. Ovce vse hudo krotko prenašajo, tako naj bi tudi potrpežljivo prenašali vse krivice: »Nikomur ne vračujete hudega s hudim« (Rim. 12, 17).

3. Ovce so pripravljene sebe in vse svoje dati ljudem v rabo, tako naj bi bili tudi mi pripravljeni darovati vse za svojega bližnjega: »Tudi mi moramo za brate življenje dati« (I. Jan. 3, 16).

Take ovce bodo brez dvoma prišle v ovčnjak Kristusov, to je v nebeško kraljestvo, kamor naj nas pripelje Bog Oče, Sin in Sveti Duh. Amen. D. Thom. Aqu. Serm. Dom. — A. T.

Priložnostni govori.

Govor o blagoslovljenju zastave mladeniške Marijine družbe.

Krščanskega mladeniča vojska in zmagá pod Marijino zastavo.

»Vojska je človekovo življenje na zemlji« — pravi Job v svetem pismu stare zaveze. To spričuje vsa zgodovina raznih narodov kakor posameznega človeka. Pomislite nazaj na one čase, ko je krvoločni Turek napadal našo slovensko domovino, po njej ropal, požigal, moril ter ljudi odpeljeval s seboj v sužnost in jih oropal največjega zaklada — svete krščanske vere.

Kresovi so goreli po slovenskih gorah in naznanjali od kraja do kraja, da se bliža ljuti sovražnik. Ljudje so se zbirali v tabore in se posvetovali, kako zabraniti sovražniku prihod in ga odpoditi od domačih hiš in belih cerkvâ. Zgodovina pripoveduje o hrabrih delih naših prednikov. Možje in mladeniči so se junáško borili za svojo vero in domovino. Zgodovina priča še posebej o pogumnih dejanjih slovenskih mladeničev. Celo sovražnik jih je občudoval. Zato je Turek rad lovil uprav mladino, odvajal jo v sužnost ter vzgajal potem v janičarje. Janičarji so se imenovali oni slovenski mladeniči, katere so Turki polovili na svojih pohodih po slovenski

zemlji, jih usuznjili, vzgójili v vojake, s katerimi so posebno napadali našo domovino. Ti odpadniki, izdajice (seve brez lastne krivde) so silno divjali zoper lastne rojake.

Božja previdnost je hotela, da so uprav slovenski fantje leta 1878. v Bosni in Hercegovini pomagali streti turško moč in pridobiti našemu cesarstvu obširno deželo krvnih bratov slovenskih.

Znano je, da se že od starodavnih časov vojaki podajo v boj sledeč svojim zastavam, katere branijo do zadnjega zdihljeja. Zastavi noče nobeden postati nezvest, ker bi bil izdajalec svoje domovine, svojega cesarja.

Dragi mladeniči! Tudi vi ste dobili danes blagoslovljeno zastavo; tudi vas popelje ona v vojsko, jaz le želim, da bi to vojsko srečno prestali.

Zato pa morate poznati svojega sovražnika in potrebno orožje, da ga srečno premagate.

K temu vam hočem nekoliko tudi jaz pripomoči z današnjo besedo, ki naj se glasi v Marijino čast in našim dušam v zveličanje.

Kakšni so tvoji sovražniki, krščanski mladenič? Poznati jih moraš, da se jih boš vedel varovati. Spomni se, kar si se pred leti učil v katekizmu. Pri vprašanju: Kdo nas izkuša, stoji odgovor: Svet, satan in meso. Glej, to je trojni sovražnik vsakega človeka, tudi tvoj.

1. Svet. Kakšen je ta svet? O tem svetu piše ljubljene Jezusov sv. Janez (I. 2.—5.): »Vse, kar je na svetu, je poželenje mesa, poželenje oči in napuh življenja, kar ni iz Očeta, ampak iz sveta. Svet pa v hudem tiči.« Živiš na svetu in med svetom. Žal, da je povsod dosti zapeljivih ljudi, kateri škodujejo s pregrešnim govorjenjem, deloma pohujšujejo s hudobnim življenjem, slabimi zgledi. Kako rado se to vgnezdi uprav med mladino. In prav na to je sedanji brezverni svet obrnil svoje oči, da bi jo odvrnil od Cerkev, od duhovnih pastirjev ter jo zapredel v svoje mreže. Pomislite, kaj vse storé slabi časniki, pred katerimi škof tako svaré. Vedoč, da n. pr. Marijine družbe mladino vadijo v bogoljubnosti, zaletavajo se brezverski časniki vanje ter sramoté mladeniče in dekleta, da bi jih odvrnili od njih. Kakor hitro se omaje spoštovanje do duhovnih pastirjev in staršev, se mladenič rad izgubi med razuzdance in zadenejo ga vse zle posledice. — Bolj kot besede naj to pojasnijo zgledi.

Živel je premožen kmet na Slovenskem. Imel je enega sina poleg par hčerâ. Umevno je, da je bil poseben ljubljenec očetov. Pokazalo se je, da je oče imel slepo ljubezen do Janka. Ko je ta dorastel, jeli so ga fantje vabiti v svojo družbo, pričakujoč, da jim bo Janko šel na roko. V tistem kraju je bilo

zelo razširjeno popivanje po krčmah in ponočevanje. Janko se je čutil počeščen, da so drugi fantje njeга mlajšega jemali s seboj. Rad je tudi plačeval za pijačo. Oče mu je včasih dal kaj denarja za razvedrilo, a Janko si tudi ni delal vesti, da je večkrat segal po domačih stvareh ter jih spravljal v novce. Od stopnje do stopnje je padal. Vsled ponočevanja se je zagledal v neko deklino. Stvar se je pletla tako, da je oče prepozno zvedel. Ker Janko še ni bil dvajset let star, oče v zakon ni hotel dovoliti. Tudi dekličini starši niso bili zadovoljni. Kmalu potem zaprosi dekletovo roko nek drugi mladenič, v kar pa starši privolijo, najbrž, da se tako prejšnje pozabi. Po poroki so se svatje na nevestinem domu običajno radovali. V mraku že, ko so bili vsi dobre volje, pa kar počí strel prav pri tistem oknu, kjer sta sedela ženin in nevesta. Šipe zarožljajo ter se usipljejo po tleh. Krogla k sreči zadene notranji okvir, odleti proti steni in zdrsne ob nevesti na tla. Zadet ni bil nobeden. Sum se je obrnil na Janka, stvar pride pred sodišče, kjer prizna, da se je priplazil ob mraku za bližnje drevo ter od ondi neopazhen ustrelil proti nevesti iz maščevanja, ker ga je zavrgla. Obsojen je bil radi poizkušeneга umora zbog mladosti le na pet let stroge ječe. Med tem oče žalosti umrje. Janko prepozno pride k spoznanju...

Mladeniči, vidite, kam pripelje svet in njegovo poženje, kaj naredi slaba tovarišija... Posvetna družba, kaj ne vodi v ječe — Marijina družba pa vodi v cerkve in tu pripravlja mladeniče za dobre člane človeške družbe, daje jim svobodo otrok božjih — lahko vest in mirno srce... Tu se prepričajo o resničnosti besed Jezusovih: »Moj jarem je sladak in moje breme je lahko.«

2. S a t a n. Sv. Pavel (Efež. 7, 12) piše: »Vam se ni v o j s k o v a t i (samo) zoper meso in kri, ampak zoper poglavarstva in oblasti, zoper gospodovalce tega temnega sveta, zoper h u d o b n e d u h o v e v podnebjju. Zavoljo tega primite z a b o ž j e o r o ž j e, da se morete braniti ob hudem dnevu.« In sv. Peter (I. 5, 8): »Trezni bodite in čujte, ker hudič, vaš nasprotnik...«

Satan je, ki nam pamet slepi, vero slabi in prelomljevalcem božjih zapovedi obeta veselje in srečo. Satan je božji sovražnik, in zato, ker ga je Bog pahnil iz nebes, zdaj ne privošči Bogu nobene časti; želi, da bi vsi ljudje žalili Boga, zato neutrudno izkuša ljudi in zapeljuje v greh. — Satan je tvoj sovražnik, ker vidi v tebi podobo božjo, vidi, kako si očiščen, opran v krvi Jezusovi; nevoščljiv ti je, ker vidi, da ti je pripravljeno v nebesih mesto, katero je on sam izgubil. Prevzetan je, ker hoče imeti na zemlji svoje častilce, kakor jim ima Bog.

Dragi mladenič, včasih se čudiš: Odkod toliko izkušnav, grdih domišljij ali nespodobnih slik? Glej, to vzbuja vojvoda tega sveta, hudobni duhovi v podnebjju izkušajo tudi tebe od-

trgati od božjega Srca — slikajo greh vabljev — a ko je storjen, šele spozna človek, da je okusil grenek pelin.

Pazi torej na zalezovanja hudičeva, da te ne premotijo. Saj je — po besedah sv. Avguščina — satan podoben »priklenjenemu psu, ki ne more nikogar popasti razen tistega, kateri se mu predrzno bliža ... Lajati sicer more v tebe; popasti pa ne more nikogar razen tistega, kateri sam hoče biti popaden.«

Zato pa modro ravna sveta Cerkev, da svoje mladeniče zbira okrog zastave Marije Device, katera je peklenski kači glavo strla.

To so tvoji zunanji sovražniki; a imaš pa še enega nevarnega sovražnika, notranjega, in to je:

3. Meso. Naša narava je vsled izvirnega greha popačena. Ali ni čudno, da našim počutkom najbolj dopada to, kar Bog prepoveduje, da človeka najbolj mika to, kar je pregrešnega? Najsvetejši ljudje so se pritožili, da so bili nadlegovani od napuha, od lakomnosti, nečistosti, nevoščljivosti, nezmernosti, jeze in raznega hudega. Vsak mora pritrditi sv. Pavlu (Rim. 7, 23), ki piše: »Čutim drugo postavo v svojih udih, katera se bojuje zoper postavo mojega duha, katera me deva v sužnost pod postavo greha, ki je v mojih udih.« In sv. Jakob (1, 14) piše: »Vsak človek je izkušan, kadar je od svojega poženja vlečen in vabljen.«

Temu sovražniku ne moreš uiti, prej ali slej moraš izvojskovati boj zoper njega — blagor tebi, če to storiš že v svoji mladosti, leta ti bodo mirneje tekla in tvoja starost bo blagoslovljena. Ako te pa ta sovražnik obvlada — postaneš suženj svojih strasti. Zato moraš posebno paziti na svoje petere čute, kajti po njih prihaja greh v srce.

Glej, mladenič, ta sovražnik ti je najbolj nevaren, ker ga nosiš vedno s seboj. Brez zatajevanja samega sebe ga ne preмагаš, tega te uči Jezus sam, rekoč: »Kdor hoče moj učenec biti, naj zataji samega sebe.«

Vzemi katerikoli čut, ako ga ne krotiš, te bo strast dobila v svojo oblast. V začetku se ustavlja, da ne bode prepozno. Pomisli n. pr. pijančevanje, v koliko nesrečo pahne človeka. Slavni škof Slomšek je spisal krasno knjigo: »Življenja srečen pot« za mladeniče. Tam pripoveduje naslednji zgled: V vinskem kraju sem poznal štiri poglavitne pijance in sem čakal njih žalostni konec. Prvi je za vodenico umrl. Drugi je zvečer pijan šel z gorice in na nekem bregu v kolovozu obležal. Ploha priteče ponoči in ga zalije. Tako se je na hribu utopil. Tretjemu pijancu je divja kanja vzela življenje. Ujeli so namreč kanjuha in doma priklenili. Pijanec, ves izgubljen, ga gre dražit. Srdita ptica ga s kljunom popade za roko, ki mu hitro oteče in začrni. Prisad se prime in on umrje. Kaj se je četrtemu prigodilo, ne vem; samo to vem, kar sv. Pavel (1. Kor. 6) pove: »Pijanci ne bodo posedli nebeškega kraljestva.«

Najstrašnejše razdejanje napravi tudi nečistost. Zoper to moraš biti vedno na straži, da ne izgubiš največjega zaklada svete nedolžnosti. En trenutek je zate odločilen — srečen ali pa nesrečen na veke. Zato si zapomni:

Ura zamujena — nedolžnost izgubljena,
Ne pride več nikdar nobena.

Bogoljubljen mladenič pa je zmerom vesel, zadovoljen, srečen.

Dušni pastir pripoveduje iz svojih spominov: Poznal sem rodbino, v kateri je vladala bogoljubnost. Starši so imeli tri sinove in tri hčere, katere so vzgajali v strahu božjem. Vsakdanja molitev, obiskovanje službe božje, prejemanje sv. zakramentov ... vse so rodbinski člani redno izvrševali. Sosedje in farani so to opazili. V tisti družini ni bilo nikdar prepira, oče in mati sta zapovedovala, drugi so ubogali, vse je šlo lepo izpod rok. Njih delo je bilo blagoslovljeno. Hiša je cvetela. Ti fantje so imeli v drugi vasi ujca, ki je bil samec ter potreboval pomočnika pri hiši; zato vzame k sebi enega nečaka, tudi z nakano, da mu zapuosti kdaj svojo domačijo, ker se v svoji starosti itak ni kanil ženiti. — V dotični župniji so ustanovili Marijino družbo za mladeniče. Ti trije fantje se niso kar nič pomišljali vstopiti vanjo, vedoč, da jim domači duhovni pastirji vselej svetujejo to, kar je za njih dušni blagor najprimernejše. Veliko število pristopivših mladeničev ni kar nič pomišljalo, koga si naj izbere za načelnika. Soglasno si izvolijo njega, ki so ga videli največkrat pri mizi Gospodovi. Iz pokorščine sprejme Janez — tako mu je bilo ime — to čast. A on tudi gleda, da bo svojim tovarišem vselej v zgled in spodbudo. Pri vseh katoliških društvih in prireditvah je rad sodeloval; bil je izvrsten pevec, prava zaslonba cerkvenemu pevskemu zboru; a s kora je stopal vselej po cerkvi tudi k mizi Gospodovi. Njegov ujec — sam tudi pobožen star fant, ki je kot cerkveni ključar podružnici oskrbel nov veliki zvon in stranska oltarja ter večinoma sam plačal, — je vse to opazoval. Nekega dne ga pozove k sebi ter mu razodene svojo namero, da mu izroči svoje posestvo. Oče dá starejšega sina ujcu in vzame mlajšega domov. Tako Janez postane trden posestnik. No, bi si kak šegavec mislil: zdaj se bo pa oženil ... Res bi ne bil napačno storil, ker se pri hiši potrebuje gospodinje — pomagala je le ostarela teta — a Janez ne misli na ženitev, posnemati hoče starega ujca, ki je tudi kot samec dočakal visoko starost — šlo mu je že na osem križev — in bil tako srečen in zadovoljen. Spomnil se je besed sv. pisma: »Pobožnost je za vse koristna, ima obljubo sedanjega in prihodnjega življenja« (I. Rim. 4, 8).

Dragi mladeniči! Kateri zgled vam bolj dopada, zadnji ali prejšnji? Vaše srce vam je že izreklo sodbo, ki se strinja z vabilom dobrega pastirja: »Sin moj, daj mi svoje srce!«

Taka je torej vojska krščanskih mladeničev. Ako nečejo podleči trojnemu sovražniku, naj primejo za orožje, ki jim ga ponuja skrbna mati katoliška Cerkev. Ona vas zbira pod zastavo Marijino.

Ostanite zvesti tej zastavi, kakor mora biti vojščak zvest zastavi svojega cesarja.

Zato sledite nasvetom vaših duhovnih voditeljev, ravnajte se po njih besedah, to bo v vaš časni in večni blagor. Premažali bote nasprotnike svojega zveličanja ter kdaj lahko rekli s sv. Pavlom (2. Tim. 4): »Dobro sem se vojskoval, vero ohranil, zdaj pa mi je prihranjena krona pravice, katero mi bo podelil pravični sodnik.« Amen.

A. Žlogar.

Govor ob otvoritvi novega deklinškega zavoda.

Odprli smo, hvala Bogu, nov zavod, nov dom, ki naj priča poznim rodovom, da smo se trudili za čast božjo in zveličanje duš. Ko smo vse to dovršili, se spodobi, da postojimo nekoliko pri tem in premišljujemo, kaj nam je storiti, da bomo res srečni pod to streho in da bomo tudi vsestransko napredovali, kajti zavod, ki ne napreduje, zamre.

1. Spomnimo se pred vsem besed našega Zveličarja Jezusa Kristusa: »Učite se od mene, ker jaz sem krotak in iz srca ponižen« (Mat. 11, 29). K tem besedam pristavlja sv. Avguštin (Sermo 10 de verbis Domini): »Ako misliš visoko hišo sezidati, misli prej na podlago, ki je ponižnost, in čim večjo misliš postaviti zgradbo, čim višje misliš dvigniti poslopje, tem globočje izkopljaj podlago. Hiša se dviga, ko jo zidamo, navzgor, kdor pa koplje podlago, se pogreza navzdol. Tako se torej poslopje, preden se dvigne, poniža v zemljo in temenik se vzpostavi po ponižanju.«

Zapomnimo si te zlate besede, ki ne veljajo le našemu domu, našemu zavodu, ampak tudi vsaki posamezni osebi, ker primerja sv. Avguštin osebo s hišo. Hiša ne more rasti, ako nima trdne podlage. Pred vsem moramo torej misliti na podlago, ki je ponižnost. V tej naši hiši, med temi našimi zidovi naj bi imela sveta ponižnost svoj dom, svoje bivališče. To velja za celo hišo, pa tudi za vsakega posameznika, ki v njej prebiva. Vsaki gojenki našega zavoda veljajo besede sv. Avgušтина: Ako misliš hišo sezidati, to je, ako hočeš v šoli in zunaj šole lepo napredovati, misli prej na podlago, ki je ponižnost, in čim bolj misliš napredovati, tem globočje izkopljaj podlago, to je, tem bolj moraš biti ponižna in skromna.

2. Druga čednost, ki je zelo potrebna, je sveta potrpežljivost. Potrpežljivost je potrebna celi hiši, pa tudi vsaki posa-

mezni osebi. Zastonj je napraviti pri hiši trdno podlago, ako ni trdnih zidov. Trdno zidovje je nujno potrebno, ker bi se drugače lahko podrlo pri vsakem vetru in pri vsaki povodnji. Kar je pa pri hiši trdno zidovje, to je v našem življenju sveta potrpežljivost. Ponižnost ne zadostuje, biti mora tudi sveta potrpežljivost. Sv. Pavel piše: »Potrpežljivost vam je potrebna, da božjo voljo izpolnite in dosežete obljubo« (Heb. 10, 36). Ko sta sv. Pavel in sveti Barnaba oznanjevala paganom sv. evangelijs, sta povsod poudarjala, »da moramo po mnogih nadlogah iti v božje kraljestvo« (Dej. ap. 14, 21). Vse to velja za vsako posamezno osebo. Ako hočeš napredovati v svetih čednostih, ako hočeš napredovati v šoli, moraš se oborožiti s sveto potrpežljivostjo. Tako boš dober sad obrodila v potrpljenju.

Kristus je rekel: »Resnično, resnično vam povem, ako pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ostane samo; ako pa umrje, stori veliko sadu« (Jan. 12, 24). Prav tako, kakor s tem zrncom, je z vsakim človekom. Ako hočemo veliko dobrega sadu obroditi, se moramo pred svetom skriti, kakor se skrije zrnce v zemlji, se moramo truditi, žrtvovati in, če je treba, pripravljeni biti celo umreti, kakor umrje zrnce. Ako se boste res trudili in vztrajno se učili, pozabivši na vse drugo, boste tudi dobre uspehe imeli v šoli, kar bo v veliko veselje staršem in predstojnikom.

3. Ako hočemo, da bo hiša srečna, moramo dalje skrbeti, da bo v njej strah božji. V sv. pismu beremo: »Gospodove oči gledajo na te, ki se njega boje; on jim je mogočen varih, močna trdnjava, pokrivalo zoper vročino in senčna streha zoper poldansko pripeko, varstvo pred izpotikljejem in pomoč pri padcu« (Sirah. 34, 19).

Beremo v životopisu sv. Klare, ki je živela ob času sv. Frančiška Asiškega, da je veliko zavodov in samostanov ustanovila, pa je predvsem skrbela, kakor pravi životopis, da je povsod po zavodih in samostanih vladal strah božji. Tako bodi tudi naša hiša polna božjega strahu. Vsaka posamezna gojenka našega zavoda naj skrbi, da bo rastla v strahu božjem, zakaj kakor pravi Marija v tisti pesmi, ki jo je govorila pri obisku sorodnice Elizabete, »Bog razganja napuhnjene misli v njih srcu in izkazuje usmiljenje od roda do roda njim, ki se ga boje« (Luk. 1, 50). Ako hočete torej dobro napredovati v šoli in zunaj šole, bojte se Boga. V psalmu 127. beremo, da bo oblagodarjen od Gospoda, kdor se boji Boga, in v psalmu 146. je zapisano: »Gospod ima veselje nad njimi, ki se ga boje.«

4. V zavodu mora biti dalje pokorščina. Kjer je pokorščina, tam je ljubezen in edinost, in latinski pregovor pravi: »Kjer je edinost, zrastejo tudi male reči, kjer pa je needinost, se poderejo tudi največje.« To potrjuje izkušnja! Od pokorščine je odvisen blagoslov božji. Ubogal je n. pr. očak

Abraham Boga, ko mu je velel, da mora svojega lastnega sina žrtvovati na gori Moriji. Iz same pokorščine je že dvignil nož, da bi ga zaklal. Bog pa se mu je prikazal in mu rekel: »Sam pri sebi sem prisegel, ker si to storil in nisi prizanesel svojemu edinemu sinu zavoljo mene, te hočem blagosloviti in pomnožiti tvoj zarod kakor zvezde na nebu in kakor pesek ob bregu morja« (I. Moz. 22, 16). Prav tako je bil tudi kralj David ubogljiv in je, kakor pravi v psalmih, zvesto izpolnjeval zapovedi božje. Zato pa mu je Bog obljubil: »Tvoja hiša bodi trdna, tvoje kraljestvo naj vekomaj traja pred mojim obličjem in tvoj sedež naj bo stalen na večne čase« (II. Sam. 7, 16). Predvsem moramo ubogati Boga in zvesto izpolnjevati vse njegove zapovedi, potem pa moramo vestno ubogati tudi tiste, ki nadomestujejo na zemlji Boga, to je predstojnike. Od pokorščine je odvisen blagoslov božji za vsakega posameznika, za cele družine in za cele narode.

5. Dalje mora biti v zavodu krščanska hvaležnost. Nobena stvar ne boli bolj predstojnikov ko grda nehvaležnost. Jaz sem bil tudi kot dijak v zavodu, pa nobene stvari nam ni vodja bolj zabičeval ko hvaležnost. Vsak svoj govor, ki ga je imel, je na koncu zasukal na hvaležnost. Nehvaležnost je grajal o neki priliki tudi Gospod Jezus Kristus. Ko je šel v neko vas (Luk. 17, 12), mu je naproti prišlo deset gobavih mož, kateri so od daleč stali. Le-ti so povzdignili glas in rekli: »Jezus, učenik, usmili se nas!« Ko jih je zagledal, je rekel: »Pojdite in izkažite se duhovnom.« Prigodilo se je pa, ko so šli, so bili očiščeni. Eden izmed njih pa, ko je videl, da je očiščen, se je vrnil in je z velikim glasom Boga častil. Padel je na obraz pred njegove noge in se mu je zahvalil. In ta je bil Samarijan! Jezus pa je odgovoril in rekel: »Ali jih ni bilo deset očiščenih? Kje je pa onih devet? Nobeden se ni znašel, da bi se bil vrnil in Bogu čast dal, kakor ta tujec.« In mu je rekel: »Vstani in pojdi, ker tvoja vera ti je pomagala.« Temu hvaležnemu Samarijanu moramo biti podobni, ako hočemo Bogu dopasti. Hvaležni bodimo vsem, ki nam kako dobroto storijo, hvaležni zlasti svojim predstojnikom.

6. V zavodu mora dalje biti pridnost in vztrajnost. Vsakemu človeku posebe in vsem ljudem skupaj veljajo besede, ki jih je Bog govoril: »V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh.« Te besede ne pomenjajo le kazni, ampak tudi sladko voljo božjo, ki jo moramo izpolnjevati, ako hočemo biti res srečni, zadovoljni in veseli. Zapomnite si, drage gojenke, to zlato resnico. Ako hočete biti res srečne, zadovoljne in vesele, ako hočete, da bodo z vami zadovoljni in veseli tudi vaši starši in predstojniki, morate pridno delati, pridno se učiti in žrtvovati. Ako se boš pridno učila, bo zate šola in zavod pravi raj, ako boš pa lenobo pasla, bo pravi pekel. Od tebe je vse odvisno. Na koncu tečaja bomo iz izpričevala videli, kakšen sad

boš obrodila. Zapomni si, kaj pravi sv. pismo: »Dobro je za človeka, da nosi jarem že od mladosti« (Žalostinke 3, 27).

7. V raju se je izprehajal med drevjem, kakor beremo v sv. pismu, sam Bog. Tako moramo tudi mi predvsem skrbeti, da bo tudi v naši hiši Bog. To je prvi pogoj, ako hočemo, da bo pod to streho sveti blagoslov in rajsko veselje. V ta namen smo postavili po vseh zidovih križe, božja razpela in druge svete podobe, ki naj nas ob vseh časih spominjajo božje pričujočnosti. Ozirajmo se pogostoma na te svete podobe, da nas bo spremljal Bog in blagoslavljal vse naše delo. Te podobe naj nas opominjajo k molitvi, brez katere ne more imeti nobena hiša pa tudi noben človek sreče in blagoslova.

8. Ako hočemo, da bo naša hiša, naš zavod podoba raja, mora biti v njem tudi drevo življenja, ker v raju je rastlo na sredi tudi drevo življenja. Kdor bi bil jedel od sadja tega drevesa, bi bil živel vekomaj. Pregnani iz raja ne moremo več najti tega drevesa. Zato moramo vsi ljudje umreti. Po razlagi svetih očetov pa nam je Bog dal drug sad, ki ima skrivnostno moč, da deli vsem večno življenje. Kristus je rekel: »Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan.« Sad, ki nam deli večno življenje, je torej najsvetejši zakrament. Ta zakrament moramo pogostoma prejemati, ako hočemo imeti življenje v sebi. Zdi se mi potrebno danes to slovesno poudarjati. Le v tistih zavodih je pravo življenje, kjer se pogostoma sprejemlje najsvetejši zakrament. Naj bi se ta prelepa navada vpeljala tudi v našem zavodu! Sv. oče Pij X. želi, naj bi ta zakrament sprejemali pogostoma — ako mogoče tudi vsak dan. Poslušajmo njegov glas in jéjmo pogostoma od tega sadu, ki nam daje večno življenje. Le na ta način zagotovimo, da bo vladala v tej hiši prava zadovoljnost, pravo veselje, navdušenje in milost božja. V ta namen smo dobili od cerkvene oblasti dovoljenje za lastno cerkvico, v kateri smemo hraniti najsvetejši zakrament. Naj bi se torej iz te cerkvice, iz svetega tabernakelja razlivalo življenje po celi naši hiši.

»Tvoja hiša bodi trdna ... in tvoj sedež naj bo stalen na večne čase!« (2. Sam. 7, 16.) Tako je Bog govoril kralju Davidu. Naj bi nas vsemogočni Bog uslišal in naj bi tudi tej naši hiši podelil trdnost in stalnost. V njej naj vlada ponižnost, potrpežljivost, strah božji, pokorščina, hvaležnost, pridnost in vztrajnost. Vsemogočni Bog naj podeli vsem gojenkam in njih predstojnikom obilo milosti, da bi mogli dobro napredovati ter tako doseči svoj namen v zveličanje svojih duš. Amen.

Dr. Egidij.

Pogled na slovstvo.

1. Einleitung in die heilige Schrift des alten und neuen Testaments. Von Franz Kaulen. Zweiter Teil. (Das alte Testament.) Fünfte, vollständig neu bearbeitete Auflage von Gottfried Hoberg, Doktor der Philosophie und der Theologie, ord. Professor der Universität Freiburg i. Br. (Theologische Bibliothek), V. 8°. (X+300.) Freiburg u. Wien 1913, Herdersche Verlagshandlung, K 5'28, vez. K 6'72.

Prvi del pričujoče knjige, ki je izšel leta 1911. (gl. »Duh. Pastir« 1911, str. 667), je prinesel splošni uvod v sv. pismo starega in novega zakona, zlasti vprašanje o inspiraciji, o prvotnem jeziku sv. pisma, o originalnem tekstu, o prestavah.

Zdaj imamo pred seboj tudi drugi del po Hobergu prenovljenega Kaulenovega uvoda v sv. pismo. Ta obravnava stari zakon, in sicer po posameznih knjigah po sledečem redu: zgodovinske, poučne (didaktične) in preroške knjige. — Drugi del nikakor ne zaostaja za prvim, morda ga še prekaša po stvarni popolnosti, po stilistični lepoti in praktičnosti uporabe.

V najnovejšem času svetopisemska veda zelo napreduje; zato je bilo potrebno, da je Hoberg v novi izdaji na premnogih mestih, zlasti v uvodu v Pentatevh, prejšnjo precej izpremenil, vsesplošno pa izpopolnil. Odloke biblične komisije je na določenih mestih dobesedno navedel, kar je posebno važno.

Pisatelj kaže splošno popolno izobrazbo: pozna literaturo vsestransko in je doma na vseh poljih, ki so v zvezi s svetopisemsko vedo. Vsled tega pa je ta nova Kaulen-Hobergova izdaja uvoda v sv. pismo najboljše med vsemi nemškimi deli te vrste.

Gregor Žerjav.

2. Kanzelvorträge von Dr. Matthias Eberhard, weiland Bischof von Trier. Herausgegeben von Dr. Ägidius Dittscheid. Zweiter Band: Homiletische Vorträge über das erste Buch Moses. 4. verb. Aufl. 8° (VIII+574). Freiburg, Herder 1914. Cena K 8'40, vez. K 10'80.

Naši cerkveni govori večinoma slone le na onih perikopah sv. pisma, ki jih beremo ob nedeljah in praznikih. Malokdaj se sliši kak govor tudi o drugih delih sv. pisma, n. pr. o perikopah starega zakona. In vendar je bil cerkvenim očetom ta del sv. pisma tako priljubljen; koliko homilij so napisali ti cerkveni govorniki o pentatevhu in prerokih, Morda bi kdo dejal: Čemu govoriti o starem zakonu, ko je vendar novi zakon lepši in popolnejši? Toda pomisliti je treba, da ljudstvo bolj slabo razumeva naše pridige in sploh novi zakon, ako vsaj nekoliko ne pozna starega zakona. Dalje je stari zakon dokaz za božanstvo Jezusa Kristusa, saj obsega toliko predpodb in prerokb o Zveličarju in ravno to resnico je treba pogosto dokazovati. Ravno stari zakon kaže v jasni luči božjo modrost, božjo previdnost; stari zakon opisuje dogodke, ki so slični našim časom: odpad od vere, moralno izkvarjenost, marsikateri dogodki so zelo poučni zlasti za naše čase. Pravijo, da je to nemajhna hiba cerkvenega govorništva, ker se premalo oziramo na druge dele sv. pisma; pravijo, da je naše obzorje preveč omejeno. V tem oziru so protestantje daleč pred nami; kar čuditi se moramo, koliko homilij so napisali o vseh knjigah sv. pisma. Nekateri nemški katoliški homileti so zopet krenili na to pot, kakor Rieder, Keller, Keppler i. dr. Nekoliko starejši je pa Eberhard, ki je v dveh zvezkih homiletično obdelal petere Mozesove knjige. Tu omenjeni zvezek obsega homilije o genezi. Prvič je izšel leta 1877., sedaj pa v četrti izdaji. Obsega 45 homilij o vseh bolj važnih epizodah prve Mozesove knjige, nekatere so precej obsirne. In zdi se, da so se mu posrečile. Kar pogosto pogrešamo pri nemških pridigarjih, moramo hvaliti pri Eberhardu, namreč to, da je povsod praktičen: vedno se ozira na praktično življenje, dogodke sv. pisma primerja s sličnimi pojavi našega časa. Kako lepo je n. pr. dopeljal paralelo med ljudmi, ki so živeli ob Noetovem času, in našo generacijo; ali med napuhom, ki se je kazal pri zidanju babilonskega stolpa, in

med oholostjo modernega duha. Skoro vsi govori se z malimi izpremembami morejo porabiti povsod. Zlasti ugaja homilija o Jožefu v izkušnji; originalen se pa zdi predzadnji govor o Jakobovem prerokovanju o prihodnjem Odrašeniku, ki je hkrati tudi govor o Mariji. Gotovo so Eberhardove pridige izmed nebrojne množice drugih nemških pridig ene izmed boljših.

Fr. Hočevar.

3. Dr. C. Gutberlet, *Philosophisches Jahrbuch*. XXVI. (1913).

Zadnji letnik te katoliške revije je spet z marsičem obogatil filozofično slovnstvo. Iz zgodovine filozofije je prinesel razpravo o razvoju Platonove ideologije, študijo (3 članke) o zgodnji sholastiki, opombe k dokazu sv. Tomaža za bivanje božje iz »stopenji popolnosti«, dvojce razprav o Kantu, eno o Nietzschevi spoznavni teoriji, eno o mišljenju po Wundtovi filozofiji in eno o Vaihingerjevi filozofiji »Als Ob«. En zgodovinski članek je posvečen »filozofičnemu stvarjanju«¹ Hertlinga, ob sedemdesetletnici tega znamenitega nemškega moža državnika. Druge razprave so vse (razen ene) iz psihologije. Profesor Gutberlet je objavil zanimivo razpravo o »diferencialni psihologiji«, to se pravi, o najnovejši psihološki panogi, ki preučuje »psiho«² posameznikov, to, v čemer in po čemer se poedinci med seboj ločijo, njih osebin, osebnost, individualnost, n. pr. psiho kakega umetnika ali učenjaka, vojskovodja, ali tudi le kakega prostaka ali celo vagabunda. Nekoliko sorodna tej je razprava dr. O. Rutzera o »duši kot obrazujoči sili«, o tem namreč, kako se duševno življenje, zlasti, čuvstvosvanje, izraža v vsem človeku, v obrazu, v vedenju in gibanju, v govorjenju in petju ter prav tako tudi v umetniških delih. To je bilo splošno sicer že doslej znano, a dr. Rutzer dokazuje, da je to izražanje tipično, različno za razne temperamente, tako da bo n. pr. mogoče po tej poti določiti, kateri verzi v Iliadi niso Homerjevi, ker ne odgovarjajo tipičnemu obrazovanju Homerjeve psihe. Zanimiva je tudi razprava prof. Gutberleta o »konsonanci in disonanci«. Cela vrsta modernih teorij je namreč, ki izkušajo razložiti, kaj je vzrok, da občutimo glasove kot skladne ali neskladne. Vendar zadovoljive teorije še ni. Predstaviti se soglasje dá z matematičnimi razmerji po številu zračnih tresljajev, ki jih glasovi povzročajo (n. pr. C-dur-akord čeg 4:5:6, mol akord čeg $\frac{1}{2} : \frac{1}{3} : \frac{1}{4}$), toda s tem še ni razloženo, zakaj občutimo taka preprosta razmerja kot soglasje, a komplicirana kot nesoglasje. Torej nekaj problem za filozofijo petja in glasbe. D. Feuling, benediktinec, je napisal razpravo o »psihologiji dvoma«. Dasi je namreč dvom splošno poznano duševno dejstvo, je vendar dosti težko znanstveno ga določiti z dušeslovnjo analizo. V kozmologijo spada Gutberletova razprava o »relativitetni teoriji«, to je o vprašanju, je li gibanje nekaj zgolj relativnega, ali ima neko absolutno podlago. Prof. Gutberlet brani upravičeno drugo misel. — Središče te filozofične revije pa niso več razprave, kakor smo že pri zadnjih letnikih poudarili, temveč literatura. Tudi ta letnik je bogat referatov in recenzij. Zlasti marljivo poroča urednik prof. dr. Gutberlet sam, dasi ima mož že 77 let. Marljivo je sestavljen tudi pregled revij.

»Philosophisches Jahrbuch«³ izhaja po štirikrat na leto v zvezkih po kakih osem pol in stane 9 mark.
Dr. Aleš Ušeničnik.

4. **Lurški prizori.** Lani osorej so bile razposlane šmarnice z zgornjim naslovom čč. farnim uradom in posameznim gospodom na ogled in v eventualno naročbo. Ker pa je treba s tukajšnjo »tiskarno J. Krajec nasl.«⁴ skleniti obračun, se vljudno opozarjajo dotični gospodje, ki knjige niso vrnili, da po takrat pridejanih poštnih položnicah nakažejo vsotico 2 K 10 vin. v pokritje tiskovnih in vezalnih stroškov. — Knjiga je zelo primerna za majnikovo pobožnost doma in v cerkvi (gl. oceno v »Duh. Pastirju«⁵ l. 1913, str. 142); v tukajšnji zalogi se dobi še mnogo izvodov. — Izdajatelj Anton Žlogar, kanonik v Novem mestu.